

Árómáa

Ísu kwíyómpa'a irówana Póro moórá-kwaai aíyayaamba avakaeté-iya'iyo. miráumai-imá maisuwéna Kórínti-naopa'a ména maanáímbá agaimái Árómáa-naopa'a máyón-kwaasi agaimái moórá-ininko áwí'a Vípimba amúwana mátímakaiye. Árómáa-naopa'a kámáani-kwaasiti aiva'-náópa'a Ítári-marava'a kwáyon-daopa'an-iyé. Póro Árómáa-naopa'a kwíniyena póna Ísuna aampa'ó kwégun-kwaasivimba mayáí mayáníyena póna miwí túwa'naa umai to'mayaa umátinkanae séna maarán-áimbá agaimái Vípimba amúwana mátímakaiye. Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye amáparawai sáwí'o úmae kwégon-asirayanko tátokowana Ísun-aaiyavai áraire sewáiyé su'maiyavai arupí umái máyáawe Áánútú siráiyé. Áánútun-amankoma sáwí'o úmae kwégon-asirayanko tátokaimpinkemba iyátínkáísasa Ísuwe tarúmai aúná'i'a umái kwémæewe. Áánútuna ámáánkona mayáí-áínkwárá'a agaimái amúwana mátímakaiye.

- ¹ kemá Póro Ísu Káráísitina mayáí-kwáásígó é'a maanáímbá agaimaráúmpo ísáaro. Áánútú kembá aantá-kwaasi ítámarena séna kesáái áséi-kwasai kosimátíma'mae naauwó séna si'mákaiye.
- ² naaóvá'á Áánútú kwenáái simátímakowaiyavena mináséí-kwásái simái asirámakain-qimba súwasa aúváí-kwandaavimba agaimakáawe.

3 mináséí-kwásáí Áánútu ááninko kentáásí Ísóigo Ísu Káráísitintavesa simái agaimakáawe. kwemá kwaásimo kunaúkáimba anóndako áwí'a Tévítí aísaavutantamba uráiwaimaniye. 4 kwenamankó Áánútunopakembá póna Áánútu kwembá pukáimpinkembá usásinankaraintaveta minánón-ásíráyámbá awánéta séta Áánútu ááninkoman-iyé kwésune.

5 ó'on-o'om-baravaken-kwaasi kwenááiyavesa áraire sésa taagwiyyavónááontavena Áánútu Káráísitimba imáyáa amúwana kentávéna séna kesáái kosimátíma'mae naauwó séna kawe'-máyáí símakaiye. 6 Ísu Káráísitina kwaási-i'a ónááontavena Áánútu tááyena keinárawa'a Árómáa-naopa'a máyáawaigwara'a tááyaraiye. 7 mináíntávé'a imáyáa kwée'a maanáúvái agaimaráúmpo ísáaro. keinárawa'a Árómáa-naopa'a máyáawai Áánútu arumbá kwétimena kwená kwaási-i'a ónááontavena tááyaraiwai ísáaro. Áánútu kentáásivowe Ísóigo Ísu Káráísitiye úwoi túwa'naa ésarai paru kwéumatinkaayantave'a námúnaa kwésune.

Árómáa-naopa'a kónáe siráin-kwasai.

8 keinárawa'a Ísu Káráísitiye aráápamai máyáan-ainko amápar-ayampa-kwaasiva'a kóyáwé isasá ísááwa'a Ísu Káráísitina mayáiyávé'a imáyáa é'a Áánútumpa'a súwi kwésune. 9 Áánútuna mayáí karuwaa'a umái kwémae'a ááninkon-aaí áséi-kwasai kwésimatime'a keinárawatave'a námúnaa símae kwéiyunda Áánútu kwéisaiye. 10 kentópa'o ímo

kúndayave'a sé'a Áánútumpa'a áísaan úmae iyé'a arááímo táínamo e aambá kwisínkéna'a Árómáa-naopa-kwaasiye komáéno kwésune. ¹¹ Áánútun-amanko kwésuwa'naa-isá'a kotúwa'naa ona'á kwenááiyave'a asiramái imáyáa ónááontave'a kentópa'a kónae sé'a kwéune. ¹² mirámó ína'o é'a keinárawa'a túwa'naa ona'á kembá súwa'naa ónááowe. Ísu Káráísitintave'a imáyáa kwée'a túwa'naa ona'á kembá mirá ónááowe.

¹³ kesí kwaásiyono. kentópa'o ímo kúndayave'a sáwí-imayaan ováínivo maanáimbá ísáaro. sáwíva-kanaa kónae sé'a únda moórá-yantaako tátoraisa'a máyaumne. ó'onkaa-kwaasivimbo Áánútuna aambó agaráátinkaawanasamo kwakáantemba keinárawa'a ó'onkaa-kwaasi owa'á mirá ónáe sé'a kwéune. ¹⁴ Áánútu súwa'naa uráintave'a sáwíva-kwaasi anón-daopare sáwíyan-daopare amápar-aimbo ísaraawaiye ímo ísaraawaiye túwa'naa onó. ¹⁵ mirámó únda Árómáa-naopa'o máyáan-kwaasi áséi-kwasai kosimátimenae sé'a kwéune.

áséi-kwasaijona asirayán-kwásái.

¹⁶ áséi-kwasaiyave'o ímo sigaeyáv'e'o kwéunda maarán-áimbán-iye. áséi-kwasaiyavesa árairemo kwésewai Áánútu kwená asirayándéí miwítí sáwí-imayaagomo tátokaimpinkemba kwéiyatinkaiye. aiva'á Yútaa-kwaasi ísaraawasa naaémba ó'onkaa-kwaasi kwéisaawe. ¹⁷ Ísu Káráísitin-aaiyavetaamo áraire kwésundayavenaya mindáyavenawé su'mai Áánútu séna arupí umái máyáawé kwésisata kwenaúranka'a arupí umáíya máyaumne.

áséi-aimpinkemba mirán-áíntá ísaraumne.
 mindáyavena naaová'á Áánútun-aai aúváívimba
 agaimaréna séna

Áánútun-aaiyavesa áraire kwésentavena

Áánútu séna arupí umái máyáawe kwésimba
 pósá aúnái'a umái kwémaewe
 agaimaréna siráye.

Áánútumba tínaaemba umámakaan-kwasai.

18 Áánútu maanáimbá agaráásínkariye. marapá-kwáásí sáwí-imayaá ésa sáwí'a ésa mirámó kwéomba Áánútuna árair-ainkona aambá áúmbakaamba póna Áánútu áwáá'a séna kwiyómpakemba sáwí-meyamba timíníye.

19 Áánútu kwená ááimba íma aúpá'á maréna avora'a agaráátínkaramba marapá-kwáásí awánésa íma imáyáa uráamba póna sáwí-meyamba timíníye. 20 Áánútu maramó

tarórurainkakene minavumpinkéné Áánútuna ááimba awánésa kwená asirayámbó kwaíkwai'o kwéin-asirayamba kawe'á umái awánésa Áánútun-ané'a túrandei íma kwéawanaambanivo kwená ááimba á'a kwéisaawe. Áánútu tarórurain-tantaa'a awánésa pósá kwemó máyáin-aimba kanaán-umai kwéisaawe. mindáyavesa sáwí'o kwéomba miwítí ááinko isasá sáwí'a kwéowe. 21 Áánútu máyáin-aimba ísaraambanivo ivátuwesa kwenáwí'o mósa marésamo árai'a máyáiye seráámbá íma mósa marésa súwi íma sésa

ivátuwesa kaé'náer-imayaa kwéesa túnkain-ayampar-imayaa kwéesa ²² kampa'á sésa kawer-imáyáágwárá-kwáásiyá úne sembánivo sáwí-imayaagwara-kwaasi ésa ²³ Áánútu maí'mai'a kwéiwaina imáyáa íma mósá marésa kwaási áúwawaakaamba numamá kwaí-kwaambá iraankavayaambá tarórumakesa mintántáákóná imáyáa mósá kwémaraawe.

²⁴ kwaási mirá-sáwí'á kwéontavena Áánútu ánaaemba umátimena séna sáwí-imayaayave'o tirááiyave'o ónááomba úwoi mirán-oró siráisasa miwívimbá miwí túma sáwí'a kwéowe. ²⁵ Áánútun-aai árair-aimba araaísésa kampar-áimbá kwégwaresa Áánútu amápa-tantaa'a taróruraiwaina imáyáa íma mósá marésa kwená mayái íma kwémaesa kwemó uráintantaakona imáyáa mósá marésa mintántáákóná mayái kwémayaawe. Áánútu áwíre su'mai mósá márááraamba árai'a mindá íma mósá kwémaraawe.

²⁶ kwaási mirá-sáwí'á kwéontavena Áánútu ánaaemba umátimena séna sáwí-imayaayave'o tirááiyave'o ónááomba úwoi mirán-oró siráisasa aaraí tuwai'má'a tiywésa keýái kesuwaininé sisaná kesuwairé sésa sáwí'a úmae nááówasa ²⁷ kwaái miráumai tuwainímbá'a tiywésa keýái kesuwainí kesuwai símae kwénaaesá mirásáwí'á úmae kwénaontavena Áánútu miwí túra'a sáwí-meyamba arupí umái kwétimiye.

²⁸ Áánútu kwenáái árair-aimba arááíséntavenawe séna ánaaemba umátmisana miwítí sáwí-imayaago táái tinkéna isasá kentí imáyáavinkeni'o kwéomba uwóví'a

kwéowe. ²⁹ ó'on-o'o-sawi-imayaago miwívimbá anómba isasá sáwi'o kwéomba íma agandésa túran-anda ésa sáwi'a umátinkesa kawe'-máyáimó kwémayaantavesa tirunkó simái sáwi'a kwéumatinkesa tíncamowasa púwówasa aaisambá sésa kampa'á simátiyuwesa simái sáwi'a kwéumatinkesa kwantánaqanta-aimba símae kwénaaesa ³⁰ túwí'a kumíkwáe sésa kampar-áimbá kwésesa Áánútumba tíyámba kwéumankesa sáwi-aimba kwésimatinkesa kampa'á sé'a anón-kwaasiya úne sésa túma maé iyésa aúná-sawi-mayai mayánáe sésa mirá ésa tinóvowi táái araaísesa ³¹ tirumpimbá kawer-áimbá íma kwáyáisasa simáimo asirámakaini'a íma ésa miwití kwaásiti imáyáa íma ésa tirumbá íma umátinkesa mirámó kwéomba ³² Áánútu ámáámba símarena séna mirá-sáwi'ó kwéowai puwónááowe siráimba isésa íma ivátuwáamba mirá úmae iyésa íma agandésa mirámó kwéowaiyavesa aamoí kwéowe.

2

Áánútu aaivimbá kwémaitinkain-kwasai.

¹ évakarawai tuwánésa sésa sáwi'o kwéowai sáwi-meyamba mayánááowe kwésewai simátíménda ísáaro. mirámó kwésembe keináräwakwara'a mirá-sáwi'á kwéomba póna aaivimbá maitinkáína'a sáwi-meyamba mayánááowe. ² mirá-sáwi'ó kwéowai Áánútu aaivimbá maitinkéna sáwi-meyamba tímimba kwemó arupí umáimo mirámó kwéin-ainta ísaraumne. ³ évakarawai tuwáné'a sé'a sáwi'o kwéowai sáwi-meyamba mayánááowe kwésembe

mirá-sáwí'á kwéomba pó'a Áánútu aaivimbá íma maisinkéna sáwí-meyamba simíníye íma seró. ⁴ sáwí'a kwéowana Áánútu arumbá umátinkena íma ááéma sáwí-meyamba tiména timu'maréna máyáiye. mindáyave'a úwoisan-tantaa'an-iyé íma seró. sáwí'o kwéomba tuwé'a Áánútumpa'a ténaáontavena arumbá umátinkena timu'maréna máyáiye. ⁵ ánivo kemá tirunté maré'a sáwí'o kwéomba íma tuwé'a Áánútumpa'a íma kwétewe. mirá-sáwí'á úmae kwéiyontavena Áánútumo áwáá'o sénamo arupí-sawi-meyambo timínín-kanaa tínana Áánútu ávááraumai sáwí-meyamba timínana anómba ínýe. ⁶ minkánáá tínana amáparawai miwítí mayáiyávéna kawe-méyáné sáwí-meyane anondá timíníye. ⁷ kawe'á úmae kwéiyesa sésa Áánútu kentáá súwí'a mósá maréna ságamasinkenaya mai'mai'o ónaunda-itá umásinkaniye kwésewai Áánútu aúnai'a umái mai'mai'o ónááoni'a umátinkaniye. ⁸ kesáyáváiyé su'mai imáyáá ésa kawer-áímbá tínaaemba umámesa sáwí-aimba kwégwaraawai Áánútu ávááraumai áwáá'a tiyéna sáwí-meyamba timíníye. ⁹ sáwí'o kwéowai Áánútu tí'a índai'a umátinkena umbai-yántáá'a tiména Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye mirá éna ¹⁰ kawé'ó kwéowai Áánútu ságamatinkena túwí'a mósá maréna paru umátinkena Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye mirá éna ¹¹ íma taaínkaqr-umai-meyamba timínivo arupí umai-meyamba timíníye.

¹² ó'onkaa-kwaasi Áánútu naaóvá'ó Mósesimbo

simámakain-amaamba íma isésa sáwí'a kwéontavena máyáawaina ááimba Áánútuna némpa'a maí'mai'a ónááowe. Yútaa-kwaasi Áánútu Mósесimbo simámakain-amaamba isésa arááíséntavena Áánútu minámáánkóná ááinkwara'a aaivimbá maitinkáníye. ¹³ Áánútu Mósесimbo simámakain-amaamba isésa ímo kwaráiyánamo éna Áánútu arupí umái máyáawe íma síníye. ¹⁴ Áánútu ó'onkaa-kwaasi kwená ámáámba íma simátímakowasa miwítí imáyáavinkembo minámáámbó kwarésamo ombá minámáámbá ísaraan-kwaasiraamba kwéowe. ¹⁵ mirámó kwéomba Áánútuna ámáámba miwítí imáyáavimba kwáyáásasaraamba máyáawana tirumpimbá aaí kwéna kawe'ó ontávéna mináínkó séna kawe'á kwéowe séna sáwí'o ontávéna sáwí'a kwéowe kwésiye. ¹⁶ moórá-kanaamo tínanamo éna Áánútu Ísu Káráisitintavena sínana kwemá kwaásiti imáyáa aúpár-ímáyáá taaímbarena aaivimbá maitinkáníye. áséi-kwasaimo kwésimatimunda mináínkwárá'a kwésimatimune.

Yútaa-kwaasi Áánútuna ámáámba tokáundaya póna kwésuwa'naa-iye siráan-kwasai.

¹⁷ Yútaa-kwaasiya úne kwésewai ísáaro. Áánútu Mósесimbo simámakain-amaamba ísaraundaya póta kawe'á umáíya máyaundaya Áánútuna kwaásiya úne sé'a kentúma mósá kwémaraawe. ¹⁸ minámáámbá ísaraantave'a Áánútumbo arááímo tainí'o kwéon-aimba isé'a kawe'ó kwéon-tantaare sáwí'o kwéon-tantaare kanaán-umai taaímbare'a ¹⁹ asiramái sé'a kawer-ámbó ímo awánaraan-kwaasi kanaán-umai

agaráátinketa túnkain-ayampa'o máyáan-kwaasi kanaán-umai sáma kwégamatinketa ²⁰ tá'a íma ísáan-kwaasi kwéagaraatinketa iyámpói'raani'a on-kwáási kwéagaraatinkaundayaaawe kwésewe. Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba ísaraantave'a imáyáa é'a sé'a amápar-aimba iséta árair-ainta kwésune-imayaa kwée'a pó'a mirán-áímbá kwésewe.

²¹ évakarawaimo kwéagaraatinkaamba keinárawakwara'a mináímbá kwáráaro. umóyámbá íma orómó kwésembe keinárawakwara'a íma mirán-oro. ²² aarai-umóyáné kwaai-umóyáné íma orómó kwésembe keinárawakwara'a íma mirán-oro. kampar-ísóigó sáwi-yantaa'a iyémó kwésembe keinárawakwara'a sáwi'a kwée'a minkámpár-ísóigóná naaúmpa'a sáwi'a kwéomba mindá ivá'a túwáaro. ²³ Áánútu Mósesimbo simámakain-amaqanta ísaraumne sé'a kentúma mósa kwémaraambanivo minámáámbá araaisé'a sáwi'a ombá kwaási tuwánésa sésa Áánútu áwí'a sáwi'a kwéumankaawe kwésewe. ²⁴ mindáyavena naaová'a Áánútun-aai aúváívimba agaimaréna séna Yútaa-kwaasi sáwi'a kwéontavesa ó'onkaa-kwaasi tuwánésa Áánútumba simái sáwi'a kwéumankaawe agaimaréna siráye.

²⁵ Yútaa-kwaasi ontávé'a túra'a kárámai araa'éna kwée'a sé'a Áánútuna kwaásiya úne kwésewai Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba kwáráamba Yútaa-kwaasi ombá mindá kawe'a kwéumatinkaivo minámáámbá íma kwáráamba Yútaa-kwaasi é'a túra'a

kárámai araa'éna uráamba mindá íma kawe'á umátinkaisa'a úwoi-kwaasiraamban-owe. 26 ó'onkaa-kwaasi íma túra'a kárámai araa'éna kwéowai Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba kwáráawanamo imbá Áánútu séna Yútaa-kwaasiraamba é'a túra'a kárámai araa'éna kwéowairaamba é'a kesí kwaásiraamban-owe kwésiye. 27 Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba agaimarów'a Yútaa-kwaasi isé'a túra'a kárámai araa'éna uráambanivo minámáámbá arááiraamba pósa ó'onkaa-kwaasi íma túra'a kárámai araa'éna kwéowai minámáámbá kwégwaraawaimo ésa aaivimbá maitinkánááowe. 28-29 túra'a kárámai araa'éna kwéowai mindáyavenawe su'mai íma Yútaa-kwaasi Áánútunga kwáási-uramban-ovo Áánútun-amanko miwití sáwí-imayaa maitíyukaiwai Yútaa-kwaasi Áánútuna kwaási-uramban-owe. agaimakáin-amaanko íma mirá kwéumatinkaivo Áánútun-amanko mirá kwéumatinkaiye. mirámó kwéon-kwaasiyavesa ó'on-kwaasi íma aamoi kwéumatinkaavo Áánútuwe su'mai aamoi kwéumatinkaiye.

3

1 ímo ó'onkaavimban-ivo Yútaa-kwaasivimba nórán-kawe-tantaara paáruraiyo. túmo kárámaimo araa'énamo uráamba mindá nórán-kawe-tantaara paáruraiyo sembó 2 sisaa íya'o é'a anondá sé'a kawe-tántáá'a paáréna aiva'á Yútaa-kwaasi Áánútun-aaimo tátoranaaontavena simátímakaiye sénaumne. 3 simátímakaimbanivo évakarawai Áánútuntavesa íma imáyáa ésa kwenáái íma kwétaagwiywowe. mirá kwéovo

Áánútu íma mirá éna kwemó siráintemba kwéena simái asirámakaini'a kwéiyé. ⁴ kwaási kamparáimbá kwésevo Áánútu árair-aine su'mai kwésiye. Áánútuntavena simái aúváí-kwandaavimba agaimaréna séna enááigo árair-aine su'mai isasá kwaási ísaraawe. íma kanaán-umai aaivimbá mayankánááovo enááigo amápa-kwaasi táái kwéusayaaitaye agaimaréna siráiyé.

⁵ kesáámó sáwítamo úndavinkemba Áánútuna kawe'-máyái avora'a kwégwaintaveta sáwita kwéunanaya Áánútu sáwi-meyamba símímba sáwi'a kwéiyeya íma seno. mirán-áimbá kwaásiti imáyáavinkemban-ivo íma miráyá seno. ⁶ Áánútumo ímo arupí umáimo ménaraankasi naaémba amáparawaimo máyáawaina áaintavena íma tísaa isinó.

⁷ moórá-aimba ísáaro. kesáámó kamparáimbó súndavinkemba Áánútuna árair-aimba avora'a paárisana kwenawí'a mósá anómiba kwéiyintaveta kesáámó sáwi'o kwéundayavenaya Áánútu aaivimbá maisínkáimba sáwi'a kwéiyeya íma seno. ⁸ mirán-kámpár-áimbó kwésembarimpínkémbá sésa kesáámó sáwi'o kwéundaya mimpínkémbá kawe-tántáá'á paárínana Áánútu awí'a iyíníye íma mirán-áimbá seró. évakarawai kesúwí'a sáwi'a umásinkanaontavesa kentávésa kampa'a sésa mirán-áimbá kwésiye kwésevo Áánútu miwí aaivimbá maitinkéna arupí umái sáwi-meyamba timíníye.

amáparawai íma arupí umái máyáan-kwasai.

⁹ kemá Póro mináimbá imáyáa é'a sé'a Áánútu aúranka'a íma maarán-iye. Yútaa-kwaasiya kawe-kwáásiyá únasya ó'onkaa-kwaasi sáwí-kwaasi owémá íma mirán-ivo ké'naan-aimba sé'a sáwí-imayaago amáparawai tátokaiye kwésune. ¹⁰ mindáyavena Áánútun-aai aúváívimbá agaimaréna séna

Áánútu aúranka'a amáparawai íma arupí umái máyáawe. ¹¹ ánivo amáparawai arupí ií-yántáá'á íma kawe'á umái kwéawanesa Áánútuwe maénáe íma kwésewe. ¹² amáparawai Áánútumba tíngqemba umámesa sáwí-amba kwarésa kaé'náe'a ésa íma kawe'á kwéowe, ¹³ kwaásimo pu'máimo kaviraantembá miwí tááigo mirá kwéisasa kampa'á kwésimatiyuwaawana miwí tááigo kwaavainkómó kwaásimo vaintembá kwéisasa ¹⁴ anómiba simái sáwí'a umátinkesa ¹⁵ ááéma tñikamowasa púwówai mésa ¹⁶ kwénaaopa'a tí'a úni'a umái umbai-yántáá'á timésa ¹⁷ íma paru umátinkesa ¹⁸ Áánútu áároi íma inkaiséa ivátuwesa máyáawe agaimaréna siráyi.

¹⁹ Áánútu amápa'-maravaken-kwaasiyavena ámáámba séna mináimbá kwáráaro siráimbanivo araaiséta amáparawaiya Áánútu aúranka'a sáwí'a éta súnda arupí umáiya máyaumneya íma árai'a kwésune. ²⁰ Áánútumo siráin-amaamba kwáyáísata amáparawaiya íma árai'a séta amápar-amaamba kwégwaraundaya póna Áánútu kentááyávéna séna arupí umái

máyáawe síníye sénaundaya kampar-áimbá sénaundayaaawe. ámáámba kwéiseta sáwí'a uráumneya kwésundayaaawe.

Ísun-aaiyavai áraire sewái Áánútu arupí umátínkáin-kwasai.

²¹ Áánútu aúná-amba agaráásinkenaya Áánútu aúranka'o kwaásimo arupí kwéumatinkain-amba agaráásinkenaya kwemó siráin-amaamba íma imáyáa éna minámbá agaráásíkaraiye. mináíntávésa naaová'á Mósesiye Áánútun-aai simátímakowaiye minámbá paáriniyeaimba simátimesa agaimakáawe. ²² kwaási Ísu Káráísitavesa sésa árai'a kentáásí sáwí-imayaavinkemba iyásíñkaraiye kwésewana miwiyávéna Áánútu séna arupí umái máyáawe kwésiye. Ísu Káráísitin-aaiyavesa áraire sésa kwenká'a agevamái máyáawai Áánútu arupí kwéumatinkaimba mimbórá-ámbá kwáyáyiye. ²³ amáparawai sáwí'a ésa Áánútumbo arááimo kwétaini'o umáímo ménaesamo ombá ívé'a íma miráumai máyáawana póna ²⁴ Áánútu úwoi túwa'naa ena arumbá umátínkáísana Ísu Káráísiti miwítí sáwí-imayaagomo tátokaimpinkembo iyátinkena Áánútu aúranka'a arupí umátinkanintavena pukáyiye. ²⁵ Áánútu séna sáwí'o kwéom-beyamba maitiyuwáníntavena Ísu Káráísiti puwínana kwená naaemá kumíníye siráimba mináíntávéta séta árai'a mirá kwéiyekwésundayavenaya kentáásí sáwí-meyamba kwémaisiyuwaiye. ááémo sáwí'o uráambá Áánútu íma ááéma sáwí-meyamba tiména

kwemá arupí kwéimba awánanaaontavena séna naaémba Ísu Káráisiti puwéna miwítí sáwí-meyamba maitiyuwáníye siráyi. ²⁶ ivé'a Áánútu arupí kwéimba awánanaaontavena kwaásimo sáwi'o kwéontavena imáyáa éna maará kwéiyé. Ísu Káráisiti miwítí sáwí-meyamba kwémaitiyuwain-aintavesa áraire kwésewai Áánútu kwenaúranka'a arupí kwéumatinkaiye.

²⁷ miráumai kesúya maé iyónaundaya kentáávimbá íma kwáyáyiye. kentáásí kawe'-máyáiyávéna ímanivo Ísu Káráisitin-aaiyaveta áraire súndayavena mindáwe su'maiyavena Áánútu kwenaúranka'a arupí kwéumasinkaintaawe. miráumai kesúya maé iyónaundaya kentáávimbá íma kwáyáyiye. ²⁸ simátimunda árair-aimban-iye. Áánútuna ámáánta kwégwaraundayavenaya ímanivo kwenááiyaveta áraire súndayavenaya Áánútu kwenaúranka'a arupí kwéumasinkaintaawe. ²⁹ íma Yútaa-kwaasiye su'mainovo ó'onkaa-kwaasigwara'a túwa'naa íníntavena Áánútu máyáyiye. ³⁰ mimbóráwái Áánútu ména Yútaa-kwaasiya kwenaúranka'a arupí umásikenaya ó'onkaa-kwaasigwara'a mirá kwéumatinkaiye. ³¹ kwenááiyaveta áraire séta kwenká'a agevamái máyaundayavenaya Áánútu arupí kwéumasinkaisata miráumai Áánútuna ámáámba íma tuwéta minámáánkóná ááimba awánéta kwégwaraumne.

*Ááváramu Áánútun-aaiyavai áraire siróntavai
arupí umái máyaane Áánútu siráin-kwasai.*

¹ Ááváramu Yútaa-kwaasiya síkwá'náma kwenááimo simátíménda ísáaro. ²⁻³ Áánútun-aai aúváívimba agaimaréna séna

Ááváramu Áánútun-aaiyavena áraire siróntavena Áánútu séna arupí umái máyaane siráiyé agaimaréna siráiyé. Ááváramuna kawe'-máyáiyávénamo Áánútumo sénamo arupí umái máyaane siráinkakai Ááváramumo kwená mayáiyávénamo áúma maéna iyúmba kwáísino. Ááváramu Áánútun-aaiyavena áraire siróntavena Áánútu séna arupí umái máyaane siráimba mindáyavena Áánútu aúranka'a Ááváramu áúma maéna iyúmba íma kwáyombaniye.

⁴ moórá-aimba ísáaro. moóráwaina mayáí kwémayaawana meéyámbó kwétimimba íma úwoi kwétimivo miwítí mayáí awánéna meéyámbá kwétimiye. ⁵ maarán-áimbá árair-aimbaniye. kawe'-máyáí kwémayaundayavena arupí umái máyáawe-aimba Áánútu íma kwésivo Áánútun-aaiyaveta áraire kwésundayavenaya Áánútu séna arupí umái máyáawe kwésiye. sáwi'o uráundayaamo arupí kwéumasinkainta Áánútuman-ije. ⁶ Áánútu kawe'-máyáímó mairáantavena íma imáyáa éna Áánútun-aaiyavesa áraire siráantavena imáyáa éna arupí umátínkáiwai miwí tirunkó kawe'á kwéiye. mináíntávéna naaová'a Tévíti aúváívimba agaimaréna séna

⁷ Áánútu sáwí'o uráawaiti sáwí-imayaa maitiyuwéna íma imáyáa úmae íyísana tirunkó kawe'á kwéye. ⁸ sáwí'o uráawai Áánútu íma imáyáa úmae íyísana tirunkó kawe'á kwéye agaimaréna siráye.

⁹ mináimbá túra'o káráaimo araa'énamo uráawai Yútaa-kwaasiyavenawe su'mai íma séna ímo túra'o káráaimo araa'énamo uráawaiyavenagwara'a Tévítí séna miwítí sáwí-imayaagwara'a maitiyúwáísana tirunkó kawe'á kwéye-aimba siráye. ó'omba mináimbá sé'a Áánútun-aai aúváívimba agaimaréna séna Ááváramu Áánútun-aaiyavena áraire siróntavena Áánútu séna arupí umái máyaane siráye agaimaréna siráye. ¹⁰ Ááváramu áúra'a íma kárámai araa'éna urónka'a Áánútu kwentávéna séna arupí umái máyaane séna ¹¹ Áánútun-aaiyavena áraire siróntavena arupí umái máyaandawai ómpo enáúra'a kárámai araa'éna uwó súwana mirá uráye. miráumai túra'o ímo káráaimo araa'énamo uráawaigwara'a Áánútun-aaiyavesa áraire kwésentavena Áánútu séna arupí umái máyáawe kwésiye. miwí Ááváramumo mirámó siráintemba Áánútun-aaiyavesa áraire kwésesa pósa Ááváramuntavesa kentáá síkwá'náraamban-ye kwésewe. ¹² súra'o káráaimo araa'énamo kwéundawaiya kwemá kentáá síkwá'náma iyéyá kwésune. súra'o káráaimo araa'énamo kwéundayavetaawe su'mai ímanivo Ááváramumo mirámó siráintemba Áánútun-aaiyaveta áraire kwésundayavetaawe

Ááváramuntaveta kentáá síkwá'náma iyéyá kwésune. Ááváramu, áúra'o ímo kárámaimo araa'énamo urónka'a Áánútun-aaiyavena áraire séna máyomba póna Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye Áánútun-aaiyavesa áraire kwésewai tíkwá'náman-iye.

Áánútun-aaiyavai áraire sewái Áánútu simái asirámakaimba timínín-kwasai.

¹³ naaová'á Áánútu Ááváramuntavena simái asirámakon-aimba séna ewé enaísaavutantambá ónááowaiye amápa'-marama kentí maramá kwáyáyiye siráyiye. Ááváramu Áánútuna ámáámba kwakóntavena ímanivo kwenááiyavena áraire súwana Áánútu séna arupí umái máyaane súntavena Áánútu Ááváramuntavena simái asirámakon-aimba siráyiye. ¹⁴ Áánútu simái asirámakon-aimba Mósesimbo simámakain-amaambo kwégwaraawaiyavena íma siráivo Áánútun-aaiyavesa áraire kwésewaiyavena siráyiye. mirámó ímo uráinkakai Áánútun-aaiyavesa áraire kwésewai úwoiyavesa sesinó. Áánútu simái asirámakaimba úwoiyavena sisinó. ¹⁵ ámáán-aimba kwáyáísasa arááíráantavena moórá-amba Áánútumo áwáá'o sénamo sáwí-meyambo timínín-amba paáruraiye. ámáán-aimbo ímo kwáyáinkakai íma arááísísina. ámáán-aimba kwáyáyiye.

¹⁶ Ááváramu Áánútun-aaiyavena áraire siróntavena simái asirámakon-aimba siráyiye. miráumai Ááváramu aísaavutantambó ónááowai Áánútun-aaiyavesa áraire sénááowai Áánútu úwoi

túwa'naa ena simái asirámakaimba timíníye.
 Áánútu Mósесimbo simámakain-amaambo
 ísaraawaiye su'mai ímanivo Ááváramumo
 Áánútun-aaiyavenamo áraire siróntemba
 Áánútun-aaiyavesa áraire kwésewai kwemá
 úwoi kwétuwa'naa-iye. Áánútun-aaiyaveta
 áraire kwésundawaiya Ááváramu kentáá
 síkwá'náraamban-iye. ¹⁷ Áánútu aúranka'a
 Ááváramu máyowana maarán-áimbá simái
 agaimaréna séna
 ó'on-o'on-kwaasi tíkwá'áma
 óne Áánútu siráye
 agaimaréna siráye. Áánútu púwómpinkembo
 kwéusasintinkaiwai éna kwemó aaimó sisánamó
 ímo kwáyáin-tantaakomo kwévaariwain-
 aaiyavena Ááváramu áraire siráye. ¹⁸ kwaási
 ímo paáronaaon-tantaatavena Áánútu
 Ááváramuntavena súwana Ááváramu árai'a
 mirá ínýena siyé siráimba póna ó'on-o'on-
 kwaasi tíkwá'náman-iye. Áánútun-aai aúváívimba
 agaimaréna séna
 enaísaavutantambo ónááowai
 sáwíva-kwaasi paáronaaowe
 agaimaréna siráimba pósa paáruraawe. ¹⁹ ááéma
 Ááváramu anónu'mai karéna ména sáwívar-
 ima 100 ima maisuwéna máyowana awainínkó
 Séräa ageínimbá máyowana póna íma imáyáá
 éna Áánútuntavena asiramái imáyáá kwéena
²⁰ Áánútu simáiimo asirámakon-aintavena áraire
 séna íma kaer-ímáyáá éna asiramái ména Áánútu
 áwí'a mósá maréna ²¹ séna Áánútumo simáiimo

asirámakainten-umai kanaán-umai iyámpói simíníye séna ²² miráumai Áánútun-aaiyavena áraire siróntavena séna arupí umái máyaane siráiyé.

²³ arupí umái máyaane siráimba íma Ááváramuntavenawe su'mai siráivo ²⁴ kentááyávénagwara'a mirán-áimbá siráiyé. Ísóigo Ísumba pukáimpinkemba Áánútu usásinankaraiwain-aaiyaveta áraire súndayavenaya séna arupí umái máyáawe kwésiye. ²⁵ kesáámó sáwi'o uráundayavenaya kentáásí sáwí-meyambo maisiyuwáníntavenaya Áánútu Ísu Káráísitiba ai'marówana kuména kumpuwúwana Áánútu kwenaúranka'a arupí umásinkanintavenaya pukáimpinkemba usásinankaraiye.

5

Áánútu arupíya umásínkáin-kwasai.

¹ Ísu Káráísitin-aaiyaveta áraire súndayavenaya Áánútu kwenaúranka'a arupíya umásínkarenaya Ísóigo Ísu Káráísitina mayáímá imáyáa éna paru kwéumasinkaisata mimbóráí'a umái kwémaumne. ² Ísu Káráísitin-aaiyaveta áraire súndayavenaya Áánútu úwoi kwésuwa'naa-ipata mósinkaraaisata méta Áánútuwe ságayan-ayampata ménaundayaveta amu'maréta máyaunanaya sirunkójá aamoí kwéiye. ³ umbai-yántáá'ó kesópata kwáyáimba sirunkójá aamoí isatá minúmbái-yántáá'á kwáyáintaveta asiramái méta íma sívón-káínta ⁴ mindáyavena Áánútu

séna kawe'á umái máyáawe sisatá mindáyaveta kwesé ménaunderayaveta amu'maréta máyaunana sirunkóyá aamoí kwéiye. ⁵ kwesé ménaunderayaveta amu'maréta máyaundaya kentááyávéna íma awinkánimbá póna íma sigaeyá ínaye. Áánútu kwenamankómbá ai'marówana keséya kumbéna Áánútumo kentááyávénamo anón-imayaamo imbá kwéagaraasinkaimba póta kwesémo ménaunderayaveta amu'maréta máyaunananaya póna íma sigaeyá kwéiye.

⁶ kesáá íma asiramái máyaawananaya Áánútumo siráin-kanaamo tiráimba kesáámó sáwí'o umáiyáamo máyaundavinkembo kusúwa'naa índayavenaya Ísu Káráísiti kumpukáyiye. ⁷ arupí-kwaasigombo áwa'naa ónaundayave'a puwónae senkákáí umbaí taisinó. kawe-kwáásígombó áwa'naa ónaundayave'a kwená anondá puwónae sésa púwósino. íya púwósino. íma isáúmne. ⁸ ánivo kesáámó sáwítambo umáiyáamo máyaundaya súwa'naa índayavenaya Ísu Káráísiti kumpukáyiye. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba Áánútu arumbó símimba mindá kwéagaraasinkaintaawe. ⁹ Ísu Káráísiti kentááyávéna imáyáa éna pukáintavena Áánútu aúranka'a arupí umásínkaraainta pónaya Káráísiti árai'a kentáásí sáwí-meyamba maisíyukaintavenaya Áánútu íma áwáá'a siyínaye. ¹⁰ kesáá Áánútumbo síyámba umánkaraundaya kwenááninko kentááyávéna imáyáa éna pukáimba póta Áánútuwe mimbórá-ímáyáávátá máyaundaya miráumai Ísu Káráísiti úwoi ména

póna árai'a kawer-ámpá'ó kwégundayavenaya kwégarakwiyiye. ¹¹ íma mináíné su'mainivo maarán-áínkwárá'án-iye. Ísóigo Ísu Káráísiti Áánútunte mimbórái'a umásínkáísanaya póna Áánútuntavena kesirunkóyá aamoí kwéiye.

Áändamunte Ísuntei kwaasáí.

¹² maarán-áimbá ísáaro. aiva-kwáásígó Áánútun-aai arááíraimba póna sáwí'o kwéon-amba paáruraiye. sáwí'a uráimba póna púwón-amba paáruraiye. amáparawai sáwí'a kwéomba pósá púwón-ampa'a kwégowe. ¹³ Áánútumo Mósesimbo ámáámbo ímo simámakonka'a kwaási sáwí'a uráamba isaná Áánútu misáwí'ó uráan-aimba íma agaimakáiy. ¹⁴ aiva'á Áändamu máyowasa matinka-matinka úmaesa tunka'a Mósesi usá máúnka-kwaasiyomba pukáawe. Áändamu Áánútun-aai arááírowasa kwempínkén-kwáásí évakarawai íma mirá umbá sáwí'a umbá pósá pukáawe.

Áändamu naaémbo paáriniwaimo ínínteni'a éna Káráísitimo évaka-tantaa'o ínínteni'a íma uráivo ¹⁵ sáwí'a uráimbanivo Áánútu úwoi kwésuwa'naa-intaawe. Áändamu Áánútun-aai arááíraimba pósá amáparawai pu'maé kwéiyomba árair-aimban-ivo Áánútu amáparawai úwoi túwa'naa íníntavena moóráwaimba Ísu Káráísitimbä ai'marówana kuména kawe'a umátinkáv'a kwéiyimba minánkó usáyaaitaraiye. ¹⁶ Áändamu aiva-kwáásígó sáwí'a uráinkakemba amáparawaiya sáwí'a úmae kwéiyunanaya Áánútu íma mirá

éna kawe'á kwéumqasinkaintaaawe. aivatáwai aiva-kwáásígó Áánútun-aai arááírowana Áánútu séna sáwí'a ónda po puwíníyone séna naaémba sáwíva-kwaasi sáwí'a uwaná séna úwoi túwa'naa e'a kesúranka'a arupí umátinkanaumne siráye. ¹⁷ Áändamu aiva-kwáásígó sáwí'a uráinkakemba amáparawai puwí-ámpá'a kwégwaraawana minánkó tátokaivo moóráwai Ísu Káráísiti maarán-ánón-káwé'-máyái mairáye. Áánútuntavesa súwa'naa uwo sewáí úwoi kawe'á umái kwétuwa'naa-ena kwenaúranka'a arupí umái kwéumatinkaisana Káráísiti túwa'naa isasá asiramái mésa sáwi-mayaigomba kwéusayaaitaawe.

¹⁸ ánivo mináínkóná ááimba maarán-áímbányie. aiva-kwáásígó sáwí'a urónkakemba Áánútu amáparawaiyavena séna sáwí'a kwéesa puwónááowe siráimba póna moóráwai Ísu Káráísiti kawe'á urónkakemba sáwí'o uráampinkemba iyátinkena aúnái'o umáímo mai'mai'o ónááoni'a kwéumatinkaiye. ¹⁹ aiva-kwáásígó Áánútun-aai arááíronkakemba amáparawai sáwí'a uráambanivo moóráwai Ísu Káráísiti Áánútu siráini'a urónkakemba Áánútu kwenaúranka'a sáwívarawai arupí kwéumatinkaiye.

²⁰ sáwí'a umbá Áánútu kwená ámáámba Mósesimba simámakomba mindáyavena miwití sáwi-mayaigo anómba uráye. mirá umbánivo Áánútu arumbá umátinkámae iyúwana anómba uráye. ²¹ ááéma sáwí'o urón-imayaago tátokowasa pósá puwí-ámbá kwakáawe.

mirá uráqbanivo ívé'a Áánútumo arumbó kwéumasinkaiwaiya tátoraisata kwenaúranka'a arupí umáíya máyaundaya kentáásí Ísóigo Ísu Káráísite aúnaitaamo umáíya mai'mai'o ónaundaita kwéumasinkaiye.

6

Ísuwe tarúmaiya máyaunda-kwasai.

¹ simátíménda ísáaro. maarán-áimbá íma seró. Áánútu úwoi súwa'naa úmae iyínana anómba ínintaveta sáwi'a úmae kwéiyeta ménae íma seró. ² púwón-kwaasimo miwítí sáwi-mayaigomo ímo ókwara'o tátotuwenamo kwáíntemba kentáávimbá sáwi-mayaigo íma tátotuwena kwáyáisata póta íma sáwita úmaeta kwéiyeta ménaumne. ³ maarán-áimbá ísaraawe. nombó pésinkaanta Ísu Káráísite kjeséya tarúsinkaisata kjeséya pukáara'naraamba umáíya máyaunanaya kentáásí sáwi-imayaago íma tátomae kwéiyisata máyaumne. ⁴ nombó pésinkaanta kesáá Ísu Káráísite puwúnasaya utaráara'naraanta kwéunanaya kentáásí sáwi-imayaago íma tátomae kwéiyiye. Áánútu kentáásivowa ó'oran-asirayandei pukáimpinkemba usásinankaraintemba kentáá usásisinkaraara'naraamba uráisata aúnái'a umáíya máyaumne.

⁵ Ísu Káráísitima pukáimba kwemó kwaásiti sáwi-mayaigomba usáyaaitaraintemba kjeséya tarúmai máyaundayavenaya sáwi-mayaigo kentáá íma tátokaiye. miráumai Ísu Káráísitimo pukáimpinkembo usásinankaraintemba kjeséya

tarúmai máyaundayaveta aúnái'a umáíya máyaumne. ⁶⁻⁷ maarán-áimbá ísaraawe. púwówanamo imbá sáwi-imayaago íma tátotuwena kwáyáísana kentáásí sáwi-imayaagona asirayámbá ánásainana kesáámó sáwi'o úmae kwéiyundawaiya íma tátomae iyíníntavena Ísu Káráísiti taaira'á pukáisana kentáásí sáwi-imayaago kentáá íma tátokaiye.

⁸ Ísu Káráísitiye pukáara'naraanta umáíya máyaundaya póta mináimbá árair-aimba isatá kweséya máyaumne. ⁹ maarán-áíntá ísaraumne. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba usásinkaisana puwí-ásíráyánkó íma tátoraiana ókwara'a íma kwévuwiye. ¹⁰ sáwi'o kwéombo ánásanintavena mimbórá-táwai pukáimba póna mindáyavena íma ókwara'a puwéna usásinena ména Áánútuntavena imáyáa kwéena máyákiye.

¹¹ miráumai imáyáa é'a sé'a pukáara'naraanta umáíya máyaunananaya sáwi'o kwéundawaiya íma tátotuwena kwáyáísata méta Ísu Káráísitiye tarúmaiya máyaundaya Áánútu aamoí ínkwáe-i'a umáíya máyaumne.

¹² kentí sáwi-imayaayave'a tirááiyave'a ováínivo sáwi'o kwéowai keinárawa'a íma tátoraino. ¹³ kentúwawaa'neiye kentiyáánamaineiye íma owé simái sáwi'a kwé'e'a pukáara'naraan-umai máyáawanamo usásintinkaisa'o máyáawai Áánútumpa'a kentúwawaa'a amé'a kwentávé'a owé simái kentúwawaa'neiye kentiyáánamaineiye kwená kawe'-máyáíyé su'mai máyáaro.

¹⁴ Áánútu Mósесimbo simámakain-amaanko

íma kárakwiyisana Áánútu úwoi túwa'naa iwái kárakwiyisana póna kentí sáwi-imayaago kentúra'a íma tátoraino.

Áánútu kwená mayáí-kwáásí-í'a umátinkáin-kwasai.

¹⁵ mináimbá imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Áánútu Mósesimbo simámakain-amaanko kentárárá'a íma kárakwiyisana Áánútu úwoi súwa'naa iwái kárakwiyisata mindáyaveta íma úwoi sáwi'a úmaeta íyóno. ¹⁶ kwená mayáí mayánaumnemo sembá kwemá kárakwiyisasa kwená mayáí-kwáásí máyáawe-aimba ísaraawe. miráumai sáwi'o íyanamo éna misáwí-ímáyáágó tátokaina'a misáwí-máyáí maimaé kwéiyé'a máyáawaina ááimba Áánútuna némpa'a maí'mai'a ónááovo Áánútun-aaimo isáíyanamo éna kwemá kárakwiraina'a kwená mayáí maimaé kwéiyiyana kwenaúranka'a arupí umátinkaniye. ¹⁷ ááémo sáwi'o uráambayaito tátokowasa naaémba árair-aimba simátíma'mae íyówa'a isé'a kentirumpimbá asiramái tátokaawa'a mindáyave'a Áánútumpa'a súwi kwésune. ¹⁸ sáwi'o kwéum-bayaigo tátokompinkemba Áánútu iyátinkowa'a arupí-mayai kwémayaawana minárúpí-máyáígó tátokaiye. ¹⁹ íma asiramái máyáantave'a kesáái isánááon-aimba simátimune. ááéma sáwi'a ónáe sé'a ó'on-o'on-tantaakwara'a sáwi'a uwanaá tátokombanivo ívé'a kawe'á ónáe sé'a kawe'-máyáiyé su'mai kwémae'a Áánútundei-i'a oró.

²⁰ ááémo sáwi'o um-báyáígó tátokonka'a kawe'ó ií-ímáyáá íma kwée'a ²¹ sáwi'o uráamba ívé'a

tigaemá kwéiye. sáwí'o untavéna íma kawetántáá'á kentópa'a tiraiye. mirá-sáwi'ó úmae íyómpinkemba máyáawaina ááimba Áánútuna némpa'a maí'mai'a kwéowe. ²² Áánútu sáwí'o kwéumpinkemba iyátinkena kwená mayáí-kwáásí-í'a umátínkaramba pó'a Áánúntundei-i'a umái mé'a aúnáí'a umái maí'mai'a ónááowe. ²³ sáwí'o kwéom-bayaigona anondá puwónááombanivo Áánútu kentáásí Ísóigo Ísu Káráísitina mayáí imáyáá éna aúnaítáamo umáíya maí'mai'o ónaunda-itá kwéumasinkaiye.

7

*Áánútun-amanko agaráásínkaraín-anta
kwégwaraunda-kwasai.*

¹ kesí kwaásiyono. amáparawai ámáánaimba ísaraamba pó'a simátíménda ísáaro. úwoimo máyáanka'a ámáán-ainko kárakwiraimba póna puwíyamba mináinkó íma kárakwiyiniye. ² ámáánkomo siráintemba aarakwá'ó ombá awaikómó aúvamaimo máyáinka'a awainínkó kwesé tarúmai máyáísana awaikómó púwísanamo imbá tarúmaimo máyaayamba kwéanasaiye. ³ awaikómó máyáinka'a aaraigómó ó'on-kwaasigoe námae kwénaaisanamo imbá sáwíinimban-iyé kwésevo awaikómó puwínanamo éna ámáánko siráintemba ó'on-kwaasimo mayánímbo éna kanaán-iyé.

⁴ kesí kwaásiyono. miráumai keinárawatavenawe séna Ísu Káráísiti pukáimba Áánútumo Mósésimbo simámakain-amaamiba imáyáá é'a Ísu Káráísitiye tarúmaimo

máyáantave'a pukáara'naraambo umáiimo
máyáamba minámáánkó íma tátokaivo Ísu
Káráísiteye tarúmai máyáawe. Áánútu Ísu
Káráísitimba pukáimpinkemba usásinankaraiwai
Ísundei-i'a umái mé'a pó'a Áánútuna mayái
kwémayaawe. ⁵ ááéma sáwí-imayaayaveta
sirááiyavetaamo uráundarata íma mirán-oro
siráin-amaamba iséta imáyáa éta ivátuweta
sáwí-imayaayaveta sirááiyaveta éta sáwí'a éta
puwónaunda-amba kwaréta ⁶ miráyá uráunda
ívé'a Áánútu sáwí-imayaago tátokaimpinkenta
iyásínkáísanaya Áánútumo Mósesimbo
simámakain-amaanko íma tátokaisata ááéraqan-
amba Mósesimo agaimakáin-amaankona aambá
íma kwaréta aúná-amba Áánútun-amanko
agaráásínkarin-anta kwégwaraumne.

*Áánútuna ámáámbo ímo kwáyáinkakai sáwí-
mayaigona ááimba íma isáúsino siráin-kwasai.*

⁷ mináímbó imáyáa é'a simátíménda ísáaro.
Áánútumo Mósesimbo simámakain-amaantave'a
sáwí-amaamban-iyé íma seró. minámáán-áímbó
ímo kwáyáinkakai sáwí-mayaigona ááimba íma
isáúsino. túran-anda íma oró. minámáánkómó
ímo mirá siráinkakai súran-andamo úndayave'a
sáwí'a kwéune íma súsino. ⁸ minámáánkó
séna túran-anda íma oró siráimba kempímbá
sáwí-imayaaw kwáyáimba pó'a minámáámbá
araaisénáe sé'a súran-anda ávááraumai uráumne.
minámáánkómó ímo kwáyáinkakai sáwí'o
kwéunda íma imáyáa é'a sáwí'a kwéune súsino.
⁹ ámáánko íma mirá oró siráimba íma isé'a
kawe'á umái máyaumne-imayaaw é'a mé'a

naaémba minámáámbá ísaraunda araaisénáe sé'a arááíraunda ¹⁰ mindá puwónaundawai úne, minámáámbó kwakáundarakai kawé'a umái máyausino. minámáámbá arááíraundawai pó'a puwónaundawai úne-aimba ísaraumne. ¹¹ minámáánkó séna íma mirá oró siráimba kempímbá sáwi-imayaago kwéna póna kampa'a simásiyuwa'sa'a mináimbá araaisénáe sé'a arááíraunda pó'a puwónaundawai úne.

¹² miráumai Áánútumo Mósесimbo sјmámakain-amaan-aimba íma mirá oró-áimbá Áánútun-qai arupí-aimba kawer-áimbán-ye. ¹³ minkáwér-áinkó íma puwónaundai'a umásínkaraivo kesí sáwi-imayaago puwónaundai'a umásínkaraive. sáwi-imayaayave'a siráái kwétaimba pó'a minámáámbó araaisénáe sé'o arááíraunda puwónaundawai é'a kesí sáwi-mayaigona ááimba ávááraumai sáwi'a úwa'a awánaraumne. minámáánkó séna íma sáwi'a oró siráimba pó'a kemó sáwi'o uráunda kesí sáwi-imayaago anómiba sáwi'a úwa'a awánaraumne.

sáwi'o kwéundawaiya tátokain-kwasai.

¹⁴ ámáámba Áánútumpakemba kunkáivo kemá marapákén-kwáásí únana sáwi'o kwéundawai tátokaisa'a minímáyáágóná mayáí kwémayaumne. ¹⁵ kawe'ó úndayavena kwésinkaisa'a mirá ónáe súndanivo íma mirá kwéune. sáwi'o úndayavena íma kwésinkaisa'a íma mirá ónáe súndanivo mirá kwéune. mirámó kwéunda íma kawer-ímáyáá kwéune. ¹⁶ íma sáwi'a ónáe súndanivo mirá-sáwi'ó kwéundayave'a sé'a Áánútu siráin-amaambá kawer-ámáámbán-ye kwésune. ¹⁷ sáwi'o

kwéunda íma kemá mirá kwéumpo sáwí-imayaago kempímbá kwáyáisa'a sáwí'a kwéune. ¹⁸ marapá-kwáásí únda kanaán-umaimo kawe'ó úndá kempímbá íma kwáyáisa'a awánaraumne. kawe'ó úndayavena kwésinkaisa'a íma kanaán-umai kawe'á kwéune. ¹⁹ kawe'á ónáe sé'a úndanivo íma mirá é'a íma sáwí'a ónáe sé'a úndanivo úwoi sáwí'a kwéune. ²⁰ íma sáwí'a ónáe súndanivo mirá-sáwí'a kwéunda íma kemá mirá kwéumpo sáwí-imayaago kempímbá kwáyáisa'a sáwí'a kwéune.

²¹ maarán-áinkóná ááimba kwáyáye. kawe'á ónáe sé'a úndanivo sáwí-imayaago tavisímae kwéiyisa'a ²² kesirumpimbá Áánútuna ámáántave'a aamoí kwéundanivo ²³ moórá-ainkona ááimba kempímbá kwáyáísana sáwí'o ónáe súndawai kembá tavisisaná Áánútuna ámáámba kawer-ámáámbá pó'a kwaránáe súndawai tavisimái tátokaiye. ²⁴ eesé'á kwéunana sirunkó sáwí'a kwéisa'a máyaundayave'a sé'a sáwí'a kwée'a puwónaundai'a kwéundavinkemba nááwa siráníyono kwésunana ²⁵ Ísóigo Ísu Káráisiti síráisa'a Áánútuntave'a súwi kwésune.

miráumai kesirumpinkén-ímáyáá kwée'a sé'a Áánútuna ámáámba kwaránáe súndanivo kesúgoma sáwí-imayaavinkemba sáwí'a kwéye.

8

Áánútun-amankomba arááimo kwétaini'a kwéon-kwasai.

¹ miráumai Ísu Káráisitiye tarúmai máyáawai miwítí sáwí-meyamba maitíyukaintavena

Áánútu íma aaivimbá maitinkéna sáwí-meyamba íma timíníye. ² ááéma sáwítä uráundawai tátokowata puwónaundawaiya ówánanaya Ísu Káráisiti iyásínkaraaisata kwaséya aúnái'a umáíya máyaunananaya Áánútun-amanko kárákwiyisana Áánútu aaivimbá íma maisinkénaya íma sáwí-meyamba simíníye. ³ Áánútu kwená ámáámba siráimbanivo sáwí'a ónáe séta minámáámbá íma kanaán-umaiya kwakáunda póna minámáánkó sáwítä umáíya máyaundavinkemba íma síkaisata máyaunananaya naaémba Áánútu ááninkontavena séna sáwí'a kwéomba po miwíyávái se kumpuwínyone séna ai'marówana kesáámó sáwí'o kwéundawaiyaamo úndanten-augwarawai maimaéna kentáásí sáwí-imayaamo maisiyuwáíndayavenaya kumpukáyiye. ⁴ Áánútu mirá uráimba póta sáwí-imayaayavetaamo sirááiyavetaamo kwéunda ímo mirá kwéetaamo Áánútun-amankomo siráini'o kwéetaamo éta Áánútuna ámáánko siráintemba miráyá umáíya arupíya ónaumne. ⁵ sáwí-imayaayavesamo tirááiyavesamo kwéowai miwítí sáwí-imayaago tátokaivo Áánútun-amankomba arááímo kwétaini'a kwéowai kwená kawer-ímáyáágó kwégarakwiyye. ⁶ miwítí sáwí-imayaayavesamo tirááímo kwétain-imayaawe su'mai kwéowai máyáawaina ááimba Áánútuna némpa'a mai'mai'a ónááovo Áánútun-amankombo arááímo kwétain-imayaawe su'mai kwéowai paru umái aúnái'a umái mai'mai'a ónááowe. ⁷ sáwí-imayaayavesa tirááiyavesa kwéon-imayaawe su'mai kwéowai Áánútuna ámáámba íma

kanaán-umai taagwiyavésa Áánútuna namuro-kwáásíráámbá kwéowe. ⁸ sáwí-imayaayavesamo tirááímo kwétaini'o kwéowai Áánútu íma aamoi kwéumatinkaiye.

⁹ Áánútun-amankomo kentirumpimbó máyáimbo é'a sáwí-imayaayave'o tirááímo kwétaini'a íma kwéé'a Áánútun-amanko siráini'a kwéé'a máyáawe. Ísu Káráísitin-amanko tirumpimbó ímo máyáiwai íma kwená kwaási-i'a kwéowe. ¹⁰ Ísu Káráísitin-amanko kentirumpimbó máyáimbo éna Áánútu kwenaúranka'a arupí umátinkaraimba pó'a kentimankó maí'mai'a íníwai é'a sáwí'o uráantave'a kentúgoma puwíníwaiman-owe. ¹¹ Áánútu Ísumba pukáimpinkemba usásinankowana kwenamankómó kentirumpimbó máyáimbo éna keináráwakwara'o éna puwónááompinkemba usásintinkaniye. kwenamankó kentirumpimbá máyáintavena Áánútu mirá ínaye.

¹² kesí kwaásiyono. mináimbá imáyáa íyata íma kentáásí imáyáavinkeni'a éta Áánútun-amankombo arááímo kwétainita umáíya máéno. ¹³ sáwí-imayaayave'o tirááíyave'o kwéombo éna Áánútu séna máyáawaina ááimba Áánútuna némpa'a máero siráivo Áánútun-amankomo túwa'naa ína'o sáwí-imayaamo tuwé'o é'a aúnai'a umái ménaaowe.

¹⁴ Áánútun-amankomo kwésintembo kwégwaraawai Áánútu áánimbaa'an-owe.

¹⁵ Áánútu kwenamankóbá ai'marówana kentirumpimbá máyáiwai íma inkaisí-í'a umátinkáisana inkaisí-yántáákó íma tátokaisa'a

máyáavo Áánútu áánimbaari'a umátínkáísa'a Áánútumba kwéaaye'a sé'a kesivoó kwése'a kwémaewe. ¹⁶ kesáá séta Áánútu áánimbaata úneyaamo kwésunda Áánútun-amanko kentáásirumpimba ména séna mindá árairaimban-ye kwésiye. ¹⁷ Áánútuna iyámpói úndaya póta Áánútumo kentááyavénawe sénamo to'mayaa úmakaimba maimaéta Ísu Káráísitimo mayánínten-umaiya mayánaundayaawe. umbai-yántáá'ó kwempímbó kwáyontemba kentáávimbá umbai-yántáá'á kwáyáimba póta naaémbera kwaséya ságayan-ayampa'a ménaundayaawe.

Áánútu kwená ó'ora-sagayamba agaráásinkanin-kwasai.

¹⁸ maarán-áimbá imáyáa é'a sé'a árai'a Áánútu kwená ó'ora-sagayamba agaráásinkainata mindáyaveta imáyáa kwéeta kentáávimbá kwáyáin-umbai-yantaataveta íma anón-imayaa kwéundayaawe. ¹⁹ Áánútu áánimbaare ayáámúmbaareya únasaya Áánútumo tarórurain-tantaako kwaí-kwaankowé taaigówé amápa-karaan-tantaakowé kentáámó suwánanaontavesa mósá titagwirésa amu'marésa máyáawe. ²⁰ naaová'á Áánútu tarórurain-tantaatavena séna kampindágwiniye séna kwená imáyáavinkemba séna íma miwití imáyáavinkemba siráimba maarán-ímáyáá éna séna ²¹ naaémbera kampindái-yántáá'á aambá áuntinkaanana taróruraunda-yantaa'a ó'a íma kampindámae iyíníye. kesí iyámpói mo iyátínkáanasamo kawé'ó umáimo ménaaontemba

mintántáákó miráumai kawe'á umái kwéniye Áánútu minímáyáá uráiyе. ²² maarán-áíntá ísaraumne. aaraimó iyámpóimo tinkésamo eésé'ó ontembá Áánútumo amápa-tantaa'o tarórurain-tantaako eésé'á kwéena Áánútumo paárinintavena amu'maréna máyáiyе. ²³ íma Áánútumo tarórurain-tantaakowe su'mainivo kesáágwará'á miráyá kwéeta Áánútumo to'mayaa úmakain-tantaa'o simíníntaveta imáyáá ónaundayavenaya Áánútu kwenamankómbá ai'marówana kesirumpintá kumbáyáísata eésétá kwéeta amu'maréta máyaunanaya Áánútu kwenayáámúmbaare kwenáánimbaare síkenaya aúná-kuwawaa'a umásinkanintaveta amu'maréta máyaumne. ²⁴ Áánútu kawer-ámpá'á mésinkonka'a séta árai'a Áánútuna iyámpóiya éta kweséya ménaumne séta amu'maréta máyaumne. awánaasuwaunda-yantaataveta íya amu'maréta ímo awánáúnda-yantaataveta amu'maréta ménaumpo ²⁵ ímo awánáúnda-yantaataveta amu'maréta méta séta árai'a paáriniye séta íma sívón-káínata asiramái amu'maréta ménaumne.

²⁶ íma asiramái-kwaasi méta kawer-ámpátá kwégunanaya umbai-yántáákó kwétatoraisana póna Áánútun-amanko kwésuwa'naa-isata nóräumaiya Áánútumba áísa onanayá súwa'naa ínýo séta sirumpintá kanagíré su'mai téta íma kanaán-umai aaí kwésunanaya Áánútun-amanko kentááyávéna imáyáá éna Áánútumpa'a aaí kwésisana ²⁷ Áánútun-amanko Áánútumbo arááimo kwétain-aimba séna kwená kwaási-

imayaa éna mirán-áimbá kwésimba póna Áánútu kentáásí imáyáa awánaiwai póna kwenamankómó sin-áimbá kwéisaiye.

²⁸ maarán-áimbá ísaraumne. kwená kwaási-i'a ónaundayavenaya ítámakaisata kwená imáyáa kwéeta máyaunananaya sáwi-yantaare kawetántááré kesópataamo timbá Áánútu mintántáá'á kawe'á kwéumasinkaintaawe. ²⁹ naaóvá'á Áánútu kwendéi-í'a umái ítámakowaiyavena séna kesááninkaamba ónááowe siráimba póna kwenááninko Ísu kentáásuwaao-i'a isatá kwenáúnavarita úne. ³⁰ naaóvá'á ítámakowaiyavenaya sááyena kwenaúranka'a arupí umásinkenaya kwenááninkaani'a kwéumasinkaintaawe.

*Áánútu arumbá kwésimenaya Ísumba
ai'marówana kumpukáin-kwasai.*

³¹ Áánútu miráumai súwa'naa uráimba pó'a imáyáa é'a simátíménda ísáaro. sáwi'a umátinkanae sésayaamo mirámó ónááombá íma kanaán-umai kentáá usáyaaitanaaowe.

³² Áánútu kwenááninkomba íma tátorena kentáásí sáwi-imayaa maisiyuwáínkwáe sénaya ai'marówana kumpukáiyé. mirá uráimba póna súwa'naa íníntantaa'a úwoi simíníntaawe.

³³ Áánútu kentáá ítámakaiwaiya kwenaúranka'a arupíya umásínkariainta pósá évakarawai íma kanaán-umai aaivimbá maisinkánááontqawe.

³⁴ évakarawai kentááyávésa puwígwáe sésa íma aaivimbá maisinkánááowe. Ísu Káráísiti kentááyávénaya séna puwéna

usásinena Áánútu ayáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á ména kentáá súwa'naa umai Áánútumpa'a kwéaisaa-iye. ³⁵ mirá kwéintavesa évakarawai íma kanaán-umai Káráísitilyeaamo máyaundavakenta sírááwanaya Káráísit kentááyávénaya íma auwinkéna kentáásí imáyáa íma kwétuwaiye. umbai-yántáá'ó kesópataamo tíndawe aosambó kwisinkánáontaaawe sáwi'o umásinkanaaontaaawe sááimo sinkáníntaaawe unáánkwatói-iyainta ménaunderaaawe évakarawaimo sínkamonaaontaaawe puwónaunderaaawe mirán-tántáá'ó kesópataamo tínimba Káráísitilyeaamo máyaundavakenta íma kanaán-umai sírááwanaya Káráísit kentááyávénaya íma auwinkéna kentáásí imáyáa íma kwétuwaiye. ³⁶ naaová'á Áánútun-aai aúvái-kwandaavimba agaimaréna séna

ená kwaásiya úndarakemba évakarawai kentááyávésa sésa tímakomonasa puwígwáe-imayaa úmae kwéiyowe. sipisípmo tuvúwówanamo púwíntemba kentááyávésa tímakomonasa puwígwáe kwésimae iyówe agaimaréna siráye. ³⁷ mirá-sáwi'o umásinkáanta íma imáyáa únanaya Ísu Káráísit arumbá kwésimimba póna asiramásinkáísata miwí kwéusayaaitaunderaaawe. ³⁸⁻³⁹ maarán-áimbá árair-aimba isa'á ísaraumne. Áánútu arumbá kwésimenaya Ísóigo Ísu Káráísitimba ai'marówana kentááyávénawe séna kumpukáimba pósa Áánútunopa'o máyaundavakenta íma kanaán-umai kwésiraantaawe.

úwoi máyaundayaaawe Áánútunopa'o
 máyaundavakenta íma kanaán-umai
 kwésiraantaawe. kwíyómpaken-kwayo'naraware
 taraváá-kwáné ívé'o kwáyáin-tantaare naaémbo
 paárinin-tantaare kwíyómpakewaiye kwaántá-
 kwaasiti máápakewaiye Áánútumo tarórurain-
 tantaare mirán-tántáátónkó íma kanaán-umai
 Áánútunopa'o máyaundavakenta sírááwanaya
 Áánútu kentááyávénaya íma auwinkéna kentáásí
 imáyáa íma kwétuwaiye.

9

Póro Ísareri-kwaasi arumbá umátínkarainkwasai.

¹ kemá Póro Ísu Káráísitina kwaásima
 é'a árair-aine su'mai kwésunana Áánútun-
 amanko kesirumpimbá ména kárakwiysi'a
 maarán-áimbá árair-aimba kwésimatinune.
² kesí kwaási Ísareri-kwaasivinkembo kemá
 tiráunda isa'a imáyáa únana sirumbá kwéisana
 sirunkó umbaí támae kwéiyiye. ³ miwí Ísu
 Káráísitin-aaiyavesa íma áraire sembá pósá
 árairemo sésamo kesí anondáamo usámaiyanamo
 Áánútumo siyuwáínanamo Ísu Káráísitimo
 ánaaembo umásiyuwanimba mindá kanaániye
 kwésune. ⁴ miwí kesí kwaási Ísareri-
 andarakewai Áánútu kwenáánimbaari'a umái
 ítámakena kwená ságayamba agaráátinkena
 aaimá simái tarútinkena kwená ámáámba
 simátimena simái asirámakain-aimba simátimena
 Áánútuna imáyáamo mósá kwémaraan-amba
 agaráátinkowasa ⁵ ááéraan-anon-kwaasi miwí

tíkwá'náma uwaná Ísu Káráísiti iyámpói aú'mái miwítí ándáva'a kumbéna amáparawaira'a kárakwiyisata kwenáwítá mósá ma'maéta kwéiyunda mindá árair-aimban-ye.

⁶ Áánútú Ísareri-andaraken-kwaasivinkemba íma amápa'a ítámakaivo évakarawai ítámakaimba Áánútú asirámakain-aimba arááíraiye íma seénáisaiye. ⁷ Áaváramu aísaavutantamba uráawai íma amáparawain-ovo évaka'a Áánútuna iyámpói owaná naaóvá'á Áánútú Áaváramuntavena séna enááninko áwí'a Áísákaa kwenaísaavutantamba ónááowaiye su'maiyavena séna enaísaavutantamba kwéowe sénááowe Áánútú siraiye. ⁸ mináinkóná áaimba maarán-áimbán-ye. Áaváramu aísaavutantamba uráawaivinkemba íma amáparawain-ovo Áánútú kesí kwaásima owémó asiramáímo siráiwaiye su'mai Áánútuna kwaásiman-owe. ⁹ naaóvá'á Áánútú Áaváramuntavena simái asirámakain-aimba séna súnda-kanaama tína'a máyáanana Séraa inaamaí-iyámpói ankáníye sirómba ¹⁰ mináimbá kentáá síkwá'náma Áísákaantavena siraiye. kwemá anón-éna aaraí mayówana awainínkó áwí'a Árépéka agováraer-iyampoi ¹¹ íma tíncaroyasarai miniyámpóíráí íma mayái mairóyanka'a ¹² Áánútú minínínkontávéna séna ená iyámpóíraimo ésarai aivakéwáí naaén-iyampoigona mayái mayáníye siraiye. Áánútú kwená imáyáavinkemba kwená kwaási-i'a umái ítámarena tááyaraivo miwítí mayái íma awánarena tááyaraive. miráumai naaóvá'á séna ená iyámpóíraimo ésarai aivakéwai naaén-

iyampoigona mayái mayáníye siráye. ¹³ Áánútun-aai aúváívimba miniyámpoiráiyávéna agaimaréna séna

Yákópomba ítámare'a Ísomba
sínaaemba umámune Áánútu siráye
agaimaréna siráye.

¹⁴ évakarawai mindáyavesa imáyáa ésa kampa'á sésa Áánútu íma arupí kwéiyemo kwésembo mindá kampar-áimbán-iyé.

¹⁵ naaová'a Áánútu Mósésintavena séna sirumbá umátinkanae súndawaiyave'a sirumbá kwéumatinkaumne. kawe'á umátinkanae súndawaiyave'a mirá kwéune

siráye. ¹⁶ miráumai kwaási tiráai kwétaintavenawé kwaási kawe'-máyái kwémayaantavenawé ímanivo Áánútu kwená imáyáavinkemba séna sirumbá umátinkanae siráintavena kwená kwaási-i'a umái kwéitamaraiye. ¹⁷ Áánútun-aai aúváí-kwandaavimba agaimaréna séna

Mósesi máyonka'a Ísípi-marava'a kárakwirowai kwentávéna Áánútu séna amápa'-maravaken-kwaasi kesí asirayándéímó enane'ó úndama awánésa kesúwí'a isáigwáe sé'a embá kárakwiyi-mayaira'a usásinankaraumne Áánútu siráye

agaimaréna siráye. ¹⁸ miráumai Áánútu kwená imáyáavinkemba kwembó arááimo tainí'o énamo sirumbá umátinkanémo simbá arumbá umátinkena kwembó arááimo tainí'o énamo tiruntémó máráani'o imbá tiruntémá máráani'a kwéumatinkaiye.

Áánútu áwáá'a tiyéna arumbá umátinkenamo in-kwásái.

¹⁹ mindáyave'a imáyáa é'a maarán-áímbá íma seró. sáwíta kwéundaya nórä séna Áánútu aaivintá kwémaisinkaiyo. Áánútu imáyáa éna séna sáwí'a ónááowe siráimba mindáya sáwí'a kwéundayaaawe. miráumai aaivimbó kwémaisinkainta mindá sáwí'a kwéiye mináimbá íma seró. ²⁰ keinárawa'a úwoi-kwaasi máyáavo Áánútumo siráinda-qimba anondá íma seró. maarán-áímbá imáyáa oró. sawei-ánáveumba ombá karí'-máramá mairésa sawei-ánáveumba úmaraawana misáwéí-ánáveunko íma maarán-áímbá séna nórä éra kembá mirá kwéumasinkqao íma kwésiye. ²¹ sawei-ánáveumbo ombá mimbórá-kári'-máramá mairésa kaer-ánáveumba úmaresa moóravimba úwoi-mayai maésa moóravimba kawe'-máyáí kwémayaamba mindá miwínéimán-iye.

²² Áánútu miraráámbá kwéiye. Áánútuna asirayáné áwáá'o kwésine awánanaaontavena sáwí'o uráan-kwaasimo tínkaminimba miwítí meéyámbá póna ááéma íma tínkamimba timu'maréna ména naaémba tínkaminiye. ²³ kentáá ítámarenaya arumbá umásínkainta póta kwená ságayan-ayampata méta kwená ó'oran-kawé'-mayai awánanaundayavenaya Áánútu sáwí'o uráan-kwaasi íma ááéma tínkamimba timu'maréna máyáiye. ²⁴ íma Yútaa-kwaasivinkene su'maiya sááyaraivo ó'onkaa-kwaasigwara'a tááyariye. ²⁵ miráumai naaóvá'á Áánútun-aa simátímakowai áwí'a Ósíya agaimaréna séna

Áánútu séna íma kesí kwaási-i'a uráan-kwaasiyave'a kesí kwaásiman-owe sé'a ímo sirumbó tímakaundayave'a sirumbá kwétimune sénaumne.
²⁶ íma kesí kwaásiman-owe siráundava'a máyáawaiyave'a naaémба kesáánimbaa'an-owe sénaumne Áánútu asirayánkwáráwái síníye

Ósíya agaimaréna siráye. ²⁷ naaová'á Áánútun-aai simátímakowai áwí'a Áísáya agaimaréna séna Ísarerin-andaraken-kwaasi sáwíva'a ésa nonáámááírgamba umái sáwíva-kwaasi ménnaovo Áánútu íma amápa'a tiránívo évaka'a sáwí'o umái máyáampinkemba tiráníye. ²⁸ Ísóigo amáparawai avekáán-umai aaivimbá maitinkéna sáwí-meyamba tímatuwaniye

agaimaréna siráye. ²⁹ moóráva'a Áísáya agaimaréna séna

Ísóigo amápar-asirayambo tokáiwaimo sénamo évakarawai íma tínkamonda tiyúwáanasa mésa iyámpói tinkánááowe siráinkakai Sótómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiyemo putásaraantemba kesáágwárá'á miráyá úsino agaimaréna siráye.

Ísareri-kwaasi Ísun-aaiyavai íma áraire siráan-kwasai.

³⁰ mináínkóná ááimba maarán-áímbán-ye. ó'onkaa-kwaasi Áánútu aúranka'a arupí umáímo máyáan-ambo ímo avakáá uráawai Ísu Káráisitin-aai isésa sésa áraire siráamba póna

Áánútu kwenaúranka'a arupí umátínkariye.
 31 miwí mirá uráavo Yútaa-kwaasi Áánútu ítámakaiwai sésa Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba kwáráananaya kwenaúranka'a arupíya umásinkaniye siráavo Áánútu Mósesimbo simámakain-amaankona ááimba íma isésa kwenaúranka'a íma arupí umái máyáawe.
 32-33 Áánútuna ámáámba kwáráananaya kwenaúranka'a arupíya umásinkaniye siráavo kwenááiyavesa íma áraire siráantavena íma arupí umátínkariye Áánútun-aai aúvái-kwandaavimba Ísuntavena simái agaimaréna séna

Áánútu séna ísáaro. Sáiyono-naopa'a moórá-ontamba maráúnda pósá minóntánká'á tísamaima turarésa tanaambá vánááowe. óntantavenamo siráintembo íníwaimpa'o agevamáímo ménaawai íma tigaeyávesa ónááowe siráiyé

mináímbá agaimaréna siráiyé. óntanemo siráimba Ísuntavena siráiyé. óntanka'o tanaambó vaantembá Ísu Káráisitin-aai araaisésa miráumai tanaankáámbá vará'naumai máyáawe.

10

¹ maanáímbó simátíméndä ísáaro, kesí kwaási Yútaa-kwaasi sáwi'o umáímo máyáapinkemba Áánútu iyátinkanintavena ávááraumai sirááíma kwétaisa'a Áánútumpa'a áísaá úmae'a kwéiyune.

² Yútaa-kwaasi Áánútuna mayái mayánáe sésa karuwaa'á kwéombanivo Áánútun-aigona ááimba íma ísaraamba tuwánaraumne.

³ Áánútumo kwenaúranka'o arupímo

kwéumatinkain-amba íma awánésa kamparántávésa árair-amban-iyé sésa pósa Áánútuna árair-amba íma kwégwaraawe.⁴ ámáámba kwaráundayavena Áánútu kwenaúranka'a arupí umásinkaniye sésa Yútaa-kwaasi kwáráan-amba Ísu Káráisiti séna minámbá ánásaivo kesááiyavesa áraire sewáiyávéna Áánútu kwenaúranka'a arupí kwéumatinkaimbanivo Yútaa-kwaasi minámbá íma kwégwaraawe.

⁵ Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba kwáráanánaya Áánútu arupíya umásinkaniye kwésen-aintavena naaová'á Mósesi agaimaréna séna

minámáámbó amápa'o kwaráiyawai
kawe'á umái ménaqowé

siráye.⁶ Áánútun-aaiyavesa árairemo kwésewaimo arupí umátínkáin-aintavena agaimaréna séna

maarán-áimbá íma seró. nááwa kwíyómpa'a irénawa Káráisitimba áí'maena kumíníyo.

⁷ nááwa pukáan-kwaasi máyáapa'a kuréwa Káráisitimba áí'maena tíníyo. mirán-áimbá íma seró. ⁸ Áánútun-aai kentirumpimbá egwaa'á kwáyáísa'a kwésewe

agaimaréna siráye. Ísu Káráisitin-aaiyave'a áraire seró-áimbá kwésimatimundayaawe.

⁹ mináimbá maarán-áimbán-iyé. Ísu kentáásí Ísóigoman-iyé avora'ó simátime'o kentirunkákembó sé'o Ísu pukáimpinkemba Áánútu usásinankaraiyemo síyanamo éna sáwi'o umáimo máyáampinkemba Áánútu

iyátinkaniye. **10** Áánútun-aaiyaveta kesirumpintá áraire kwésundaya kwenaúranka'a arupíya kwéumasinkaintaawe. avora'ó mináimbó kwésimatimundaya sáwi'o umáíyaamo máyaundavinkenta kwéiyasinkaiye. **11** Áánútun-aai aúváívimbá agaimaréna séna siráintembo íníwaimpa'o agevamáimo ménaowai íma tigaeyávésa ónááowe siráye.

12 mináimbá amápa-kwaasi Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye Áánútu aúranka'a mimbórái'a kwéontavena siráye. Áánútu amáparawaira'a kárakwiraiwai éna súwa'naa ínkwáe sésamo simámén-kwaasi anón-kawe'a kwéumatinkaiye. **13** Áánútun-aai aúváívimbá agaimaréna séna Ísóigontavesa sésa sáwi'o umáimo máyaundavinkemba siráníyone kwésewai amáparawai mirá ínkiye agaimaréna siráye.

14 Áánútu íma máyáyiye-aimbo sewáímó ombá súwa'naa uwo íma kanaán-umai kwésewe. Áánútun-aaimo ímo ísáawaimo ombá mináíntávésa áraire íma kanaán-umai kwésewe. Áánútun-aaimo ímo kosimátíméwasamo ombá mináimbá íma kanaán-umai kwéisqawe. **15** ímo ti'marááwasamo ombá íma kanaán-umai kogwésimatimewe. Áánútun-aai aúváívimbá agaimaréna séna áséi-kwasaimo kosimátíméwai aamoí kwéumatinkaawe agaimaréna siráye. **16** mináséí-kwásái kwéisesamanivo évakarawai arááíraawe. mindáyavena naaová'á Áánútun-aai simátímakowai áwí'a Áísáya agaimaréna séna

Ísóigo kawer-áimbá kosimátimunasaya
 mináíntávésa íma áraire kwésewe
 agaimaréna siráye. ¹⁷ Ísu Káráísitin-aaimo
 simátímewasamo isésamo ombá kanaán-umai
 áraire kwésewe.

¹⁸ Yútaa-kwaasi Ísu Káráísitin-aai árai'a á'a
 ísaraawe kwésune. mindáyavena naaová'á
 Áánútun-aai aúváívimba agaimaréna séna
 amápa'-marava'a kwénaaesá simátímúwana
 mináínkó kójawé uráye
 agaimaréna siráye. ¹⁹ Yútaa-kwaasi Ísareri-
 kwaasi mináínkóná ááimba á'a ísaraamba mindá
 árair-aimban-iye. naaová'á Mósesi Áánútumo
 siráin-aimba agaimaréna séna
 Yútaa-kwaasi ó'onkaa-kwaasiyave'a sé'a úwoi-
 kwaasiman-owe siráamba miwiyávé'a kesí
 kwaásiman-owe sénaundayave'a áwáá'a
 kwétiye'a tirunkó sáwí'a umátinkaniye
 Áánútu siráye Mósesi agaimaréna sirówana
²⁰ naaémba Áísáya íma áá'a kwégowana
 agaimaréna séna Áánútu séna
 nórá simáíya Áánútumpa'a ténaumno-aimba íma
 kwésewaitopa'a paáruraumne. Áánútumba
 agaráásínkáaro-aimba íma kwésewaitopa'a
 paáruraumne séna ²¹ Ísareri-kwaasiyavena
 séna túwa'naa ónaumne sé'a kesópa'a teró
 símae kwéiyunasa kesáái araaiséa kembá
 tínaaembá kwéumasuwaawe
 Áánútu siráye Áísáya agaimaréna siráye.

11

Áánútu Ísareri-kwaasi arumbá kwéumatinkain-kwasai.

¹ simátíménda ísáaro. árai'a Áánútu kwená kwaasi Yútaa-kwaasi íma ánaaembá umátímakaiye. kemá miwívinkéwáí é'a Ísareri-kwaasi pó'a Áaváramu aísaavutantambo úndawai é'a Pénisamini minándrákewáímá úne. ² naaová'á Áánútu Yútaa-kwaasi ítámarena ánaaembá íma umátímakaiye. Íráiyaa-an-aai agaimakáimba ísaraawe. naaová'á Íráiyaa Ísareri-kwaasiyavena í'ái séna Áánútuntavena séna

³ Ísóigoo enáái simátímakaawaiivinkemba sáwívarawai tínkamuwasa púwúwasa óntan-taareima tawísíyuwesa entávésamo imáyáamo ésamo póimo tuvú'máimo agaimakáan-taareima tawísíyukaawe. enáaimo simátímakaawaiivinkemba keyáá máyaunda pósá kenkwárá'a sínkamonaqewe

Íráiyaa súwana ⁴ Áánútu simámena séna ímanivo kesí kwaási ménaaontavena sáwívarawai 7,000 kwaasi tátokaunasa kampar-ísóigó áwí'o Páárimba kwenáwí'a íma mósa makáawe

Áánútu simámakaiye. ⁵ mirámó uráintemba ívékwará'a Áánútu arumbá umátínkáíwaiyavena Yútaa-kwaasivinkemba évakarawai ítámakaisasa máyáawe. ⁶ miwítí mayáiyávéna íma ítámakaivo arumbá umátinkenayavena ítámakaiye. miwímó kawe'-máyáímó mairáawaina anondá íma

ítámakaivo kwemá arumbá umátinkenayavena ítámakaiye.

⁷ miráumai Ísareri-kwaasi Yútaa-kwaasi Áánútumo kwenaúranka'o arupímo kwéumatinkain-amba avakáá uwááesa owasá amáparawai íma awánaraavo Áánútumo ítámakaiwai évakarawai awánaraawe. Áánútu táýaraimba táá'a káúnkurain-kwaasiraamba ésa íma ísáawasa évakarawai ísaraawe. ⁸ naaová'á Áánútun-aai aúváívimba agaimaréna séna

Áánútu séna tívón-kamátinkaumne súwana tívó kwégowasa íma kanaán-umai aaí ísaraamba mirámó uraántemba ívékward'a mirá kwéowe agaimaréna siráisana ⁹ Tévíti agaimaréna séna toóntávésawe su'mai anón-imayaá ésa sésa kawe'á umáíya máyaumne síyambanivo minímáyáágó kampa'á simátiyuwainasa sáwi'a umái mésa sáwi-meyamba mayánááowe. ¹⁰ miwí túramba kavíkurainasaraamba íma awánanaaowe. miwítí umbai-yántáá'a kwaíkwai'a éna íma ánásaniye

Tévíti siráye. ¹¹ mináimbá imáyáá é'a simátíménda ísáaro. Yútaa-kwaasi kampar-ámbá kwégwaraambanivo naaémba íma mirá ónááowe. Yútaa-kwaasi Áánútun-aai arááíraanka'a ó'onkaa-kwaasi Áánútumo sáwi'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'ó métinkáin-aimba isésa árajre kwésembe Yútaa-kwaasi isésa tirunkó sáwi'a ínasa kegwárátá miráumai kwaránáe sénááowe. ¹² Yútaa-kwaasi sáwi'a ésa sáwi-amba kwégwaraamba mindáyavesa

ó'onkaa-kwaasi kawer-ámbá kwégwaresa kawe'á umái máyáawe. miráumai naaémba Yútaa-kwaasi Ísu Káráisitin-aaiyavesa áraire sésa kawer-ámbá kwaránááomba sáwívarawai tuwánésa ávááraumai kawe'á umái ménaowe.

ó'onkaa-kwaasi kawer-ámpá'á mégwétinkain-kwasai.

¹³ íma Yútaa-kwaasin-ovo ó'onkaa-kwaasiyave'a imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Áánútu kentávéna séna ó'onkaa-kwaasi kesáái kosimátíma'mae naauwó séna si'mákaimba mimbáyáí anóm-bayaiman-iye kwésune. ¹⁴ ó'onkaa-kwaasi kwésimatimunda imáyáa é'a kesí kwaási Yútaa-kwaasi isésa tirumbá sáwí'a ínasa kegwárátá miráumai kwaránáe sénááowe-imayaa kwéune. Yútaa-kwaasi mirá íyana Áánútu kawer-ámpá'á métinkanintave'a ó'onkaa-kwaasi simátíma'mae kwéiyune. ¹⁵ Áánútu Yútaa-kwaasi ánaqemba umátímakainka'a ó'onkaa-kwaasi sáwívarawai kwená kwaási-i'a umátínkaraaisasa miráumai naaémba Yútaa-kwaasi Áánútumpa'a íyana Ísu Káráisitina kwaási-i'a umátinkanimba pukésa usásinaara'naraamba ónááowe.

¹⁶ Yútaa-kwaasiyave'a imáyáa é'a simátíménda ísáaro. évakarawaimo toómbó ayááímó topámbaimo Áánútumbo ámémba mintómbá mútú'a Áánútundeiman-iye. évakarawaimo sésamo mintáí-ánú'a Áánútundeiman-iye sembá mintáímá amápa'a kwendéímán-iye. ¹⁷ moórataigo áwí'a órívema kígaúva'a kwáyáin-taima mintáíráámbá umái Yútaa-kwaasi máyáawe. Áánútu minórívé-táígó ayáánamai arátuwena

úmípakemba áváár-orive-taigo ayáánamai ará'mai máyavusumaraísana ávóiraken-anomba tamandéna anón-uraiye. áváár-orive-taigo ayáánamairaamba kemá ó'onkaa-kwaasiman-owe. ¹⁸ mindáyave'a kentúwí'a íma maimaé iyé'a arátukain-ayaanamaiyave'a úwoisamba owatá kesáá anómba úne íma seró. mintáígó asirayámbá kwétimivo keinárawa'a mintáígómbá íma asirayámbá kwéamevo kentúwí'a íma maimaé íyóro.

¹⁹ kentúwí'a íma mósá maré'a sé'a Áánútu kentáá máyavusumarinintavena ayáánamai arátukaiye íma seró. ²⁰ maarán-áimbá árairaimban-ije. Yútaa-kwaasi Ísu Káráísitin-aaiyavesa íma áraire siráantavena arátukaisa'a keinárawa'a áraire siráantavena miwí tinondá máyáawe. mindáyave'a íma kentúwí'a mósá márewaná táá'a káína'a kárakwiyoro. ²¹ Yútaa-kwaasi ayáánamai-uramban-ovo Ísu Káráísitin-aaiyavesa íma áraire sentávéna arátuwáísasa máyáamba pó'a keinárawa'o mirámó íyanamo éna Áánútu mirá ínýe. ²² Áánútu évakarawai arumbá umátinkena évakarawai sáwí-meyamba timínimba imáyáa oró. sáwí'o uráawai sáwí-meyamba tiména kembá kawe'á kwéumatinkaiye. kawe'ó umátinkáípa'o ímo maí'mai'o íyanamo éna ayáánamaimo arátukaintemba keinárawa'a mirá ínýe. ²³ Yútaa-kwaasimo sáwí-ambo tuwésamo Ísu Káráísitin-aaiyavesa áraire síyanamo éna Áánútu asirayámbá tokáiwai tiréna ááémo maémáémpa'a móttinkaniye. ²⁴ ó'onkaa-kwaasi áváár-orive-taigo ayáánamairaamba

owaná Áánútu arátuwena kawer-órívétáívimbá máyavusumakaimba mindá umbaí tairáye. Yútaa-kwaasi kawer-órívétáíráámbá owaná Áánútu minkáwé-táígó ayáánamai arátukaimbanivo ókwar'a' maimai Yútaa-kwaasi máyavusumaranimba mindá íma umbaí téna kanaán-umai ínaye.

Áánútu amáparawai arumbá kwéumatinkain-kwasai.

²⁵ kesí kwaásiyono. kesáá anón-kwaasiya úne sevó sé'a avora'ó simátíménda ísáaro. Ísareri-kwaasi Ísu Káráisitin-aaiyavesa íma áraire sembánivo íma mirá úmae iyésa naaémbo ó'onkaa-kwaasimo Áánútumo ítámakaiwaimo Áánútunopa'o tíyanka'a Ísareri-kwaasi Ísu Káráisitin-aaiyavesa áraire sénááowe. ²⁶ miráumai Áánútu Ísareri-kwaasi sáwi'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkaniye. mindáyávena naaová'á Áánútun-aai aúváívimbá agaimaréna séna

sáwi'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkáiwai Sáiyono-naopa'a paáréna Yákópo aísaavutantamba uráawayaiti sáwi-imayaa maitiyuwáníye. ²⁷ sáwi-imayaa maitiyúwáandara'a simáímo tarúmakaunda-aimba paáriniye Áánútu siráye

agaimaréna Ísareri-kwaasi Yákópo aísaavutantamba uráawayavenawe miwítí anón-daopa'a áwi'a Sáiyono-naopatavenawe agaimaréna siráye. ²⁸ Yútaa-kwaasivinkemba

sáwívarawai Ísu Káráisitin-aai arááíraamba pósá Áánútuna namuro-kwásíráámbá ompínkémbá ó'onkaa-kwaasi kwenáái isé'a áraire siráawe. Yútaa-kwaasi tíkwá'náma Áánútu simái tarúmakaintavena miwí tísavutantamba uráawai kwená kwaási-i'a umái ítámakaiye. ²⁹ Áánútu kwená kwaási-i'a umái ítámakena kawé'a umátinkaraimba íma ivátiyuwena ó'on-imayaa ínaye.

³⁰ ááéma kemá ó'onkaa-kwaasi Áánútun-aai arááíraawasa naaémba Yútaa-kwaasi mirá uráamba póna ív'e'a Áánútu keinárawa'a arumbá kwéumatinkaiye. ³¹ Yútaa-kwaasi Áánútun-aai arááíraawana keinárawa'o arumbó kwéumatinkaintemba naaémba miwí arumbá umátinkaniye. ³² amáparawai Áánútun-aai arááísúwana Áánútu séna sáwí'o kwéomba mindágo tátokaiye séna arumbá umátinkanintavena mináimbá siraiye.

Áánútu áwí'a anóm̥ba úmae kwéiyin-kwasai.

³³ Áánútu ávááraumai arumbá umátinkena kawer-ímáyáá éna amápa-tantaatavena imáyáá isaná mirám-baaran-aimbo Áánútunopa'o kwáyáimba íma kanaán-umaiya kwéisaunanaya mirám-baaram-bayaimo kwémayaaimba íma kanaán-umaiya kwéawanaundayaawe.

³⁴ Áánútun-aai aúváívimba agaimaréna séna Ísóigomo imáyáamo kwéimba íma kanaán-umai kwéisaawe. Ísóigomo máyáim-bayai íma kanaán-umai táásá umai kwémayaawe. ³⁵ moórá-yantaa'a simíya'a kemá anondá

tíménoma íma siwáímá póna kwemá
ísarena kwétimiwaiman-*iyé*
agaimaréna siráye. ³⁶ Áánútu amápa-
tantaa'a úmáráísaña kwená asirayámbá
kwáyáintavena amápa-tantaa'a kwáyáimba pósá
kwenáwí'a mósá maránááontavena amápa-
tantaa'a kwáyáiye. mindáyaveta Áánútumo
mayáímó kwémayaaimba íma kanaán-umaiya
amápa'a kwéawanaasaundayaanivo kítoka'a
kwéawanaundaanyaaniye. kwenáwí'o anómbo
úmae kwéiyimba árair-aimban-*iyé*.

12

Áánútuna mayáí kwémayaan-kwasai.

¹ kesí kwaásiyono. Áánútu áváárqumai
arumbá umátínkáintave'a maarán-áimbá
asiramái simátimune. keinárawa'a kentúma
Áánútumpa'a kwéame'a kwentávé'a imáyáa
kwée'a kwená mayáiyé su'mai kwémayaianá
aamoí umátinkaniye. mirámó é'o é'a kwená
imáyáa árai'a mósá maránááowe. ² marapá-
kwáásímó sáwi'o kwéontemba íma mirá
é'a Áánútu kwésin-aintave'a owé síyana
kentí imáyáa aúnai'a umátinkaina'a aúná-
kwaásiraamba umái ménaáowe. mirámó é'o
é'a Áánútumbo arááimo kwétain-aimba isé'a
Áánútumo aamoimó kwéin-aimba isé'a kawe'-
máyáí-áimbá isé'a kwená kasenku-ímáyáámó
kwéimba isánááowe.

³ Áánútu úwoi súwa'naa uráintave'a maarán-
áimbá simátimune. kentúma íma maé iyé'a
anón-kwaasiya úne íma seró. Áánútu túwa'naa

isa'á íma kwaásiti asirayánká'án-ivo Áánútuna asirayánká'á kwená mayái kwémayaamba mindáyave'a imáyáa é'a kentúma íma maé íyoro. ⁴ kentuwawaa'a imáyáa oró. tíyayaanko kwená mayái kwémayaaisana moórá-morayantaako mirá kwéisata ⁵ miráumai kesáá sáwíva-kwaasi méta Ísu Káráisitiyea tarúmai mimbórákúwawaa'a ma'mái máyaunanaya ⁶ Áánútu úwoi súwa'naa isatá moórá-morawaiya kentáásí mayái mayánaundayavena Áánútu asirayámbá siménaya Áánútu asirayámbó timénamo kesáái simátíma'mae nááóromo siráinda árairaimban-ye sé'a mirán-oro. ⁷ asirayámbó timénamo túwa'naa orómó siráindawai mirán-oro. asirayámbó timénamo kesí aambó agaráátinkáaro siráindawai mirán-oro. ⁸ asirayámbó timénamo asiramátinkáaro siráindawai mirán-oro. kentí náaindaambo taaímbaimo kwétimewai kawe'á kwéovo mirán-oro. kárákwiraawai kawe'á kwéovo mirán-oro. kawe'ó kwéumatinkaawai aamoí kwéiyapakemba mirán-oro.

⁹ moórá-morawaiivimbo tirumbó kwétimemba íma kampa'á síyamba árai'a tirumbá tíméro. sáwí-mayai tínaaemba umáme'a kawe'-máyái tátoraaro. ¹⁰ Ísu Káráistina kwaási ontávé'a mimbórá-ákúnkáání'a é'a pó'a moórá-morawaiivimba tirumbá kwétime'a moórá-morawai túwí'a mósa máráamba karuwaa'á é'a máero. ¹¹ Ísóigompa'a imáyáa kwée'a íma tívón-káína'a tiyáántán-kwimai Ísóigona mayái karuwaa'á oró. ¹² Ísu Káráisitimo kumíníntave'o amu'maré'o mayáamba tirunkó aamoí ínana umbai-yántáá'ó kentópa'o kwáyáimba íma

imáyáa é'a asiramái mé'a Áánútumpa'a námúnaa símae iyé'a íma agándáaro. ¹³ Áánútuna kwaási ímo toómbó makéwai túwa'naa e'a namukwaasímó tíya'o é'a toómbá naambá tíméro.

¹⁴ sáwi'o umátinkáawaiyava'a Áánútuntave'a sáwi'a umátinkaaao íma sé'a kawe'á umátinkaaao seró. ¹⁵ aamoimó kwéowaise kegwárá'a aamoí oró. ivi'ó kwétaawaise kegwárá'a ivi'á taaró. ¹⁶ mimbórá-imáyáá umái mé'a anón-kwaasiya úne íma sé'a moórá-morawai túwa'naa e'a úwoi-mayaigwara'a mayáaro. kesávái-imáyáámó ombá keyáá kawer-imáyáágwárá-kwáásiyá úne íma seró.

¹⁷ sáwi'o umátinkarewa'o é'a anondá íma mirá umátinkáaro. kwaási túranka'a kaweré su'mai umái máero. ¹⁸ amáparawaivimba paru umái ménae sé'a tiyáántán-kwimai miráumai máero. ¹⁹ sáwi'o umátinkaiya'o é'a anondá íma mirá é'a méwana Áánútu anondá sáwi-meyamba timíníye. mindáyavena Áánútun-aai aúváívimba agaimaréna séna

Ísóigo séna sáwi'o íyawaina anondá-meyamba timénaunda mindá kendéímán-ye. sáwi-mayaiyave'a meéyámbá timénaumne siráyié agaimaréna siráyié. ²⁰ mináímbá imáyáa é'a maarán-oro. Áánútun-aai aúváívimba agaimaréna séna

namuro-kwáásímó tááimo kwétinkaimbo é'a toómbá tíméro. namuro-kwáásímó nontávénamo kwétinkaimbo é'a tíméro. mirámó íyasamo ésa sáwi'o umátinkáantavesa tigaemá ínije

agaimaréna siráye. ²¹ sáwí'o kwéowaina ááimba íma usáyaaitanivo kentí kawe'-máyágó sáwí-mayaigomba usáyaaitaino.

13

kárákwiraan-kwasai tísamaivimba áíkwiyon-kwasai.

¹ amáparawai marapá'ó kárákwiraan-anon-kwaasi tísamaivimba áíkwiyoro. Áánútumo asirayámbó ímo tímakainkakai íma kárákwiyi-mayai mairáasino. Áánútum miráumaimo kárákwiraawai usásintinkaraiye. ² marapá'ó kárákwiraan-anon-kwaasi Áánútum usásintinkaimba pó'a miwí táái isé'a íma arááíséro. araaisíyambo é'a Áánútum aúranka'a sáwí'a é'a sáwí-meyamba mayánááowe. ³ kawe'ó kwéowai kárákwiraan-anon-kwaasiyavena íma táá'a kaisasá sáwí'o kwéowai kárákwiraan-anon-kwaasi táároi kwéinkaisewe. kárákwiraan-anon-kwaasi táároi íma inkaisénáemo sé'o é'a kaweré su'mai íyasa aamoí umátinkanaaowe. ⁴ kárákwiraan-anon-kwaasi túwa'naa íya'a kawe'á umái ménaaontavena Áánútum miwímá usásintinkaraiye. sáwí'o é'o é'a miwí táái inkaíséro. asirayámbá tokáamba pósá sáwí'o íyawai sáwí-meyamba timénááovo inkaíséro. Áánútum usásintinkaraimba pósá sáwí'o kwéowai sáwí-meyamba timénááowe. ⁵ mindáyave'a marapá'ó kárákwiraan-anon-kwaasi tísamaivimba áíkwiyoro. Áánútum áwáá'a síníyeyavaiye su'mai ímanivo arupí-aintave'a kárákwiraan-anon-kwaasi tísamaivimba áíkwiyoro. ⁶ miwí

mirám-báyáimó kwémayaamba mirám-báyái mayánááontavena Áánútu usásintinkaraimba pó'a táákísi ⁷ ó'on-o'on-takisi orómó síya'a arupí umái mirá é'a anón-kwaasi túwí'a mósá márááro.

moórá-morawaivimba tirumbá kwétimen-kwasai.

⁸ óntambo tímakaiya'a amatááma íma maé'a ááéma tíméro. moórá-morawaivimba tirumbá kwétime'a mirámó ombá Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba kwégwaraawe. ⁹ Áánútu Mósesimbo simámakain-amaanko séna aarai-úmoyáné kwaai-úmoyáné ó'on-o'on-tantaare íma oró. tínkamiyasamo puwónááoni'a íma oró. túran-anda íma oró. mirám-baaran-amaankona ááimba maarán-ye.

kesávái-ímáyáámó ontembá
kentí kwaásiti imáyáagwara'a oró.

¹⁰ miwítí kwaásiti imáyáamo kwéowai íma sáwi'a umátinkanaaowe. miwítí kwaásivimba tirumbá kwétimewai Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba kwégwaraawe.

¹¹ Ísu Káráísitimo kumínín-kanaa sáwyanka'a tína'a Ísumo kumínín-kanaamo ímo imáyáamo ontembá íma é'a kárakwiyoro. Ísu Káráísitin-aaiyaveta áraire siráundarata Áánútumo siránín-kanaa sáwyanka'a tínimba póta máyaundaya ívé'a minkánáá sáwyanka'a tñíye. ¹² marapá'ó túnkain-ayampa'o máyáamba kwéanasaimba pó'a sáwyanka'a kwiyómpa'a ságayan-ayampa'a ménaaovo mindáyave'a sáwi-mayai tñaaemba umáme'a tiyáántán-kwimai kawe'-máyái maé'a

máéro. ¹³ ságayan-ayampataamo máyaunda-kwaasiyaamo kwéundantenta mirá kwée'a kawe'á umái máéro. íma torupamái mé'a uwo'aó'-nómbá kwéne'a uwo'aó'á oró. aarai-úmoyáné kwaai-úmoyáné íma kwée'a aaisané íma kwése'a kawe'-máyáímó kwémayaantave'a kentirunkó íma simái sáwi'a umátinkáaro. ¹⁴ sáwi-imayaayave'o tirááiyave'o kwéomba íma owé sé'a tínaaemba umáme'a Ísóigo Ísu Káráisitintave'a sé'a kentáará'á kárakwiyuwo seró.

14

kwaásiti mayáigómbá íma simái sáwi'a oró-kwásái.

¹ maísáaro. Ísu Káráisitin-aaiyavesa áraire kwésesamo ímo asiramáímo kwégwaraawaiyave'a íma tiyuwe'a keséya máéro sé'a miwítí ó'on-o'on-imayaayave'a íma aaisambá simái taaínaaro. ² Ísu Káráisitin-aaiyavesa áraire kwésewaivinkemba évakarawai sésa amápa-tomba kwénaundaya kanaá kwéye sewasá évakarawai Áánútuna aampa'ó ímo asiramáímo kwégwaraawai sésa kígauvaken-tone su'mai néta póí-ama'a íya nánaumne sewasá ³ amápa-tombo kwénaawai póí-ama'o ímo kwénaawaiyavesa íma simái sáwi'a umátinkáaro. kwenááiyavesa áraire kwésesa póí-ama'a kwénaawaiyavena Áánútú séna kesí kwaásiman-owe siráimba pósá kígauvaken-tone su'mai kwénaawai póí-ama'o kwénaawaiyavesa sáwi'a kwéowe íma seró. ⁴ moóráwaina mayáí-kwáásígontávé'a sáwi'a óne íma seró. íma

keinárawa'nein-ivo kwená anón-kwaasigondei póna kweyááríka'a séna kawe'-máyái maé sáwi-mayai maé kwéone kwená anón-kwaasigo kwésiye. Ísóigo kanaán-umai áwa'naa ínímba póna kawe'-máyái kwémaena asiramái ménkiye.

⁵ évakarawai moórá-mora-tawaiyavesa sésa anóm-bono'o sií-táwain-ivo amápa-tawai úwoi-kanaaman-iye sewasá évakarawai sésa amápa-tawai mimbórá-táwairaani'an-iye kwésewe. amáparawai imáyáa ésa moórá-aimbo arupí-aimbo sésamo ésa mináimbá mirán-oro. évakarawai moórá-aimbo arupí-aimbo sésamo ésa mináimbá mirán-oro. ⁶ évakarawai Ísóigo áwí'a mósá maránáe sésa moórá-tawaiyavesa anón-tawaiman-iye sewasá évakarawai Ísóigo áwí'a mósá maránáe sésa toómbá Áánútunopa'a súwi simái kwénaawe. évakarawai Ísóigo áwí'a mósá maránáe sésa évaka-tontavesa íma nánaumne sésa kwénaan-tontavesa Áánútumpa'a súwi kwésewe. ⁷ métaamo puwónaundayaaawe íma kendéiyáánivo Áánútundein-iye. ⁸ máyaundaya Ísóigontaveta imáyáa kwéeta máyaunda póta púwóndaya Ísóigontaveta imáyáa kwéeta puwónaumne. máyaundayaawe puwónaundayaaawe Ísóigondei-ita kwéune. ⁹ Ísu Káráisiti pukáan-kwaasirare úwoimo súvamaimo máyaunda-kwaasirataawe kárákwiyinintavena pukéna usásinkaiye. ¹⁰ mindáyave'a imáyáa é'a Ísu Káráisitina kwaási ontávé'a moórá-morawaiti mayái awáné'a sáwi-mayaiman-iye íma sé'a íma simái sáwi'a umátinkáaro.

Áánútu amáparawai máyáawaina ááimba tísaá ínínga'a Áánútu aúranka'a amáparawaiya máyaundayavenaya póna sísaá ínítave'a mindáyave'a kwaásiti mayáígombá íma simái sáw'i'o oró. ¹¹ mináíntavéna Áánútun-aai aúváívimbá agaimaréna séna

Ísóigo séna máyaundayave'a sé'a kesúranka'a amáparawai kívairesa kesí imáyáa mósa marésa avora'á sésa árai'a emá Áánútuma óne sénááowe Áánútu siráye agaimaréna siráye. ¹² miráumai minkánáámó tímiba Áánútu aúranka'a amáparawaiya kesáámó máyaundawaina ááinta simámenaundayaawe.

kentáásí mayáígóná aambá kawer-áné su'mai awánésa íma sáwí-amba kwaráígwáe siráin-kwasai.

¹³ mindáyaveta imáyáa kwéeta moórámorawaiti mayáí awánéta sáwí-mayaiman-iye íma séta maarán-ímáyáá éta kesí kwaási kesí mayáí awánésa sáw'i'a ónáe seváínivo kaweré su'mai ónáe séta mirá ónaundayaawe. ¹⁴ Ísóigo Ísuwe tarúmai máyaunda pó'a maarán-áímbar árair-aimba iyé-áímbar ísaraumne. amápa-tomba kwáyaimba íma sáw'i'a isasá náiyamamo éna íma sáw'i'a umátinkanivo kampa'ó sésamo naananá sáw'i'a umásinkaniye sésamo náiyamamo éna sáw'i'a umátinkaniye. ¹⁵ évakarawaimo mintómbá íma nánaumnemo sen-tómbo náiyasamo ésa mináímbo sewáí tuwánésa mintómbó náiyantavesa sáwí-amba kwaránááowe. mirámó kwéomba sáw'i'a é'a tirumbá íma kwétimewe.

mirán-tómbó kwénaamba miwiyáváiyé séna Káráisiti pukáiwai tuwánésa sáwi-amba kwáráavo sé'a kárákwiyoro. ¹⁶ kawe-tántáá'án-iye sé'o kwéomba évakarawai tuwánésa simái sáwi'a umásinkáavo sé'a kárákwiyoro. ¹⁷ Áanútu kentáárá'á kárákviraimba mirám-baaran-tone noné naawasá íma naawasamó kwéomba ímanivo Áanútu kentáárá'á kárákviraimba maará kwéiye. kwenaúranka'a arupí umái paru umái máyaunanaya Áanútun-amanko kwésuwa'naa-isana sirunkóyá aamoí kwéiye. ¹⁸ mirámó kwéomba Ísu Káráisitina mayáí kwémayaawana Áanútu aamoí kwéumatinkaisasa tuwánésa sésa kawe'á kwéowe kwésewe.

¹⁹ mindáyaveta imáyáa éta paru umái méta moórá-morawai asirayámbá timénáe séta siyáántán-kwimaiya mayáiyá máyáano. ²⁰ évakarawaimo kampa'ó sésamo mintómbá naananayá sáwi'a umásinkaniye sewa'ó ombá mintómbá nánáe sé'o né'o ombá tuwánésa sáwi-amba kwáráavainivo kárákwiyoro. Áanútumo kentirumpimbó kwémayaaim-bayaigombá sáwi'a iváínivo kárákwiyoro. amápa-tombo naambá mindá kanaán-ivo évaka-tombo kwénaambo tuwánésa sáwi-amba kwáráambo sáwi'a umátinkaambo mindá sáwi'an-iye. ²¹ póí-amare ándá-aran-done ó'on-o'on-tone kwénaundamo suwánésa sáwi-amba kwáráavo sé'a miwiyávé'a imáyáa é'a mintómbó kwénaamba ivátiyuwe'a mirámó ombá kawe'á kwéowe. ²² mintántáátávé'o imáyáamo kwéomba Áanútune su'mai simáméro. kentirumpinkén-imáyáánéímó kwéomba íma sáwi'a kwéune

kwésevo kentirunkó kawe'á iní'a kwéowe.
²³ évaka-tontave'a kaer-ímáyáá toké'a nánaum.
íya nánaumno kwésewai kentirumpinkén-
ímáyáágó íma naaó kwésina'o né'o é'a Áánútu
aúranka'a sáwí'a ónááowe. kentirumpinkén-
ímáyáágó kawe'án-ye ímo kwésisasamo mirámó
ombá sáwí'a kwéowe.

15

*Ísumo ímo kwesávái-ímáyáámó uráintemba
mirá oró-kwásái.*

¹ kesáá Áánútuna aampa'á asiramáíya
kwégwaraundawaiya Áánútuna aampa'ó ímo
asiramáimo kwégwaraawai túwa'naa ono.
sirááímo tainí'o kwéundayaaawe su'mai íma
imáyáá éta ² kentáásí egwaa'ó máyáawai
Áánútuna aampa'á asirámae kónááontaveta
miwiyáváigwárá'á imáyáá éta túwa'naa ono. ³ Ísu
Káráisiti íma kwesávái-ímáyáá éna kwaásiyavena
imáyáá urákiye. mindáyavena naaová'á Áánútun-
aai aúváívimbá agaimaréna séna Káráisiti
Áánútuntavena séna
simái sáwí'o umánkaraawai pósa kembá
sáwí'a umásínkaraawe sirákiye
agaimaréna sirákiye. ⁴ naaová'á Áánútun-aai
aúváívimbá agaimakáamba maarán-áíntávésa
agaimakáawe. súwa'naa ínanaya íma ááéma
sívón-káínata Áánútun-aaiyaveta asiramái
imáyáá kwéeta kwesé ménaundayaveta
amu'maréta máyaumne. mindáyavesa aúváíma
agaimakáawe.

⁵ íma tívón-káína'q asiramái máero séna Áánútu kwétuwa'naa-iye. Ísu Káráisitimo máyáintemba miráumai mé'a keinárawapimba mimbórá-imáyáá oró séna Áánútu kwétuwa'naa-isa'⁶ pó'a mimbórá-imáyáá kwée'a mimbórá-áimbá kwése'a Áánútu áwí'a Ísóigo Ísu Káráisiti avowa áwí'a mósá máráamba mindáyave'a námúnaa kwésune.

Ísu Ísareri-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye túwa'naa uráin-kwasai.

⁷ Ísu Káráisitimo keinárawatavenamo aamoí kwéintemba keinárawapimba moórá-morawaiyave'a aamoí kwée'a mirámó kwéowana Áánútu áwí'a anómba kwéiye. ⁸ naaová'a Áánútu Yútaa-kwaasiya síkwá'náyavenaya simái asirámarowana Áánútumo siráintembo íníntavena minásíráyán-áimbó paárinintavena Ísu Káráisiti kumbéna Yútaa-kwaasi túwa'naa úwasa ⁹ ó'onkaa-kwaasi sésa Áánútu arumbá umásínkáísata kwenáwí'a mósá maráúmne sénááontavena Ísu Káráisiti kunkákiye. mináíntávéna Áánútun-aai aúváívimba agaimaréna séna
ó'onkaa-kwaasivimba máyaunda enáwí'a mósá maré'a monor-ímó kwésunda enáwí'a mósá kwémaraumne agaimaréna súwana ¹⁰ moóráva'a agaimaréna séna
ó'onkaa-kwaasiyono. Áánútumo ítámakaiwaiye tirunkógwárá'a aamoí íno agaimaréna súwana ¹¹ moóráva'a agaimaréna séna

ó'onkaa-kwaasiyono. Ísóigo áwí'a mósá máráaro.
 amáparawaise kwenáwi'a mósá máráaro
 agaimaréna súwana 12 Áánútun-aai
 simátímakowai áwí'a Áísáya agaimaréna séna
 Tévíti avowa áwí'a Yési kwenándárakemba
 moóráwai paárínana ó'onkaa-
 kwaasira'o kárákwiyintavena Áánútú
 usásinankainasa kwembá amu'marésa
 ménaowe
 agaimaréna Ísu Káráísitintavena siráye.
13 kjesé ménaomba amu'maré'a máero séna
 Áánútú kwétuwa'naa-ye. kjesé aráápamai
 mayáantavena paru umátinkena tirumbá kawé'a
 umátínkáisana kweñamankó asiramátínkáv'a
 kwéiyisa'a kjesémó ménaomba amu'maré'a
 mayáamba mindáyave'a námúnaa kwésune.

*Áánútuna mayái kwémayaundayavai aamoí
 kwéune siráin-kwasai.*

14 kesí kwaasiyono. imayáamo kwéunda-
 aimbo simátíménda ísáaro. kawe-kwáásí-
 úramba pó'a kawer-ámbó kwégwaraan-aimba
 amápa'a isé'a kanaán-umai kwéagaraatinkaawe.
 keinárawatave'a mirán-ímayáá kwéune.
15-16 maanáúváívimbá évakar-aimba asiramái
 simátimunda mináimbá imayáá ónááontavena
 íma sáá'a kwégaisa'a súne. ó'onkaa-kwaasivimba
 Ísu Káráísitina mayái mayánaundayavena Áánútú
 si'mákaimba póna íma sáá'a kwégaisa'a asiramái
 maanáúváívimbá simátimune. Áánútuntave'a
 sé'a maanó'ónkáá-kwáásí ená kwaási owaná
 enamankó ená kwaási-i'a umátínkáraiye senaná
 Áánútú aamoí íníntave'a kenáái áséi-kwasai

kwésimatumine. ¹⁷ Ísu Káráísiye tarúmai mé'a Áánútuna mayái kwémayaundayave'a aamoí kwéune. ¹⁸ Ísu Káráísi asirayán-ímáyáá símís'a' ó'onkaa-kwaasi Áánútun-aaiyavesa áraire sénááontave'a mayái miwívimbá mairáunda mináimbá íma saá'a káína'a pó'a simátíménda ísáro. aaí kwésimatime'a mayái kwémayaunda ¹⁹ Áánútun-amanko asirayámbá kwésimisa'a ó'on-o'om-bayai ímo awánaraam-bayai maimaé'a kuráumne. Yérúsaremu-naopakemba ó'on-o'on-daopa'a kwénaae'a Káráísitin-aai áséi-kwasai simátíma'mae'a iyé'a Írírikamu-marava'a kuráumne. ²⁰ kemá sé'a naaó'-nao'a Ísu Káráísitin-aaimo ímo ísaraan-daopa'a áséi-kwasai kosimátimene. kosimátímakaan-kwaasivimba íma kosimátimenaumpo ó'ondaopimpa'a kosimátíma'mae'a naaónaumne sé'a mináséi-kwásái ímo ísaraan-kwaasivimba kosimátímakaumne. ²¹ naaóvá'á Áánútun-aai aúváivimba mirán-áimbá agaimaréna séna ímo simátímewasamo ísaraawai naaémba Áánútuna aambá awánanaowe. ímo ísaraawai naaémba Áánútun-aai isánááowe agaimaréna siráimba pó'a Ísu Káráísitin-aaimo ímo ísaraan-kwaasivimba kosimátímakaumne.

Árómaa-naopa'a kónáe siráin-kwasai.

²² ímo ísaraan-kwaasi áséi-kwasai kwésimatimundara'a kentópa'a kónáe sé'a úmæe iyúnda simátimunda-mayaigo sáwívaka'a kembá tátokaiye. ²³ kentópa'a kónáe sé'a úmæe

iyúnda sáwívar-ima maisuwé'a íma kanaán-umai kwégundayave'a ívé'a maandáópímpá'á kesí mayái ánásasuwe'a ²⁴ kentópa'a kónáe-imayaa kwéune. Sépeni-maravare sé'a kwégwe'a kentí naaópa'a kotuwáné'a komáyáana'a súwa'naa íya'a Sépeni-marava'a kónaumne.

²⁵ aiva'á Yérúsaremu-naopa'a Áánútuna kwaási kotúwa'naa ónaumne. ²⁶ Áánútuna kwaási Másétóniyaa-maravakewaiye Ákáya-maravakewaiye sésa ayawai taisasá Áánútuna kwaási Yérúsaremu-naopakewai toómbá íma makáawai túwa'naa ónáe sésa miwítí óntamba torupámakaamba pósa simýa'a maimaé'a Yérúsaremuva'a kwé'a mátimenaumne. ²⁷ miwítí imáyáavinkembo mirámó kwéomba mindá kawe'án-ye. Yútaa-kwaasi ó'onkaa-kwaasi Ísu Káráisitin-aai kosimátímakaamba pósa imáyáa ésa miwítí óntamba Yútaa-kwaasi toómbá íma makáawai kwétimemba mindá kawe'á kwéovo mirán-oro. ²⁸ torupámakaan-ontamba maimaé'a kweéme'a amáparawai mátímatuwe'a Sépeni-maravare sé'a kwégwe'a kentí naaó'a kómé'a minkákémbá Sépeni-marava'a koónaumne. ²⁹ kentí naaópa'a komáyáanana Ísu Káráisiti ávááraumai kawe'á umátinkaniye-imayaa kwéune.

³⁰ kesí kwaásiyono. kentáásí Ísóigo Ísu Káráisitintave'a imáyáa é'a Áánútun-amanko arumbá kwéumasinkaintave'a imáyáa é'a asiramái simátime'a sé'a Áánútumpa'a námúnaa kwésumpo keinárawakwara'a súwa'naa umai asiramái námúnaa seró kwésune. ³¹ Yérúsaremu-

naopa'a kónaunda Yútiyaa-ayampaken-Yutaa-kwaasi Ísu Káráísitin-aaiyavesa íma áraire kwésewai sínkamovo sé'a súwa'naa umai námúnaa seró. mivá'a Áánútuna kwaási máyáawai túwa'naa on-ontántávésa aamoí ónááontave'a námúnaa seró. ³² mimbáyái ánásasuwaanana Áánútumo owémó sína'o é'a aamoí é'a kentópa'a kweéme'a kotuwáné'a aúnai'a umái ménaumne. ³³ Áánútu paru kwéumasinkaiwaiya keinárawate máyáye sé'a námúnaa kwésunda árair-aimban-iye.

16

kawe'á umái máero siráin-kwasai.

¹ moórá-ininko áwí'a Vípi kesímánaakaanta éna Áánútuna kwaási Sénkíriyaa-naopakewai kwétuwa'naa-isá'a kwenáái simátimune. ² keinárawate kwesé Ísóigona kwaási ontávé'a kentópa'o kwínímba aamoí umánke'a keséya maiyó sé'a évaka-tantaa'o kwempímbó ímo kwáyáinda áwa'naa oro. sáwívarawai túwa'naa ena kenkwárá'a súwa'naa intávé'a pó'a áwa'naa oro.

³ moórá-ininko áwí'a Párísiraawe awaikó áwí'a Ákwíraawe kawe'á umái máékaiyo kwésimátimune. mindáraiye kewé Ísu Káráísitina mayáiyá kwémayaumne. ⁴ ááéma sínkamiyakai puwúyavo-imayaa íma ésarai súwa'naa uráaya'a aamoí kwéumatinkaumne. kewé su'maj ímanivo ó'onkaa-kwaasi ó'on-o'om-baravakewai Áánútuna kwaásigwara'a aamoí kwéumatinkaawe.

⁵ mindáraiti naaúmpa'a Áánútuna imáyáa ésa

torupamái kwémaewaiyave'a kawe'á umái máéro kwésimatumune.

moóráwai áwí'a Épinitasi kwemá kesí kwaási-i'a kwéintave'a kawe'á umái maiyó kwésimamune. kwemá Ésiyaamaravakewai aiva'á Ísu Káráisitin-aaiyavena áraire siráiwaiman-ye.⁶ moórá-ininko áwí'a Máríyaantave'a kawe'á umái maiyó kwésimamune. kwemá keinárawatavena imáyáa éna anóm-bayai kwémayakiye.⁷ kae'á Yútaakwaasi túwí'a Ádónaikasiye Yúníyasinteyave'a kawe'á umái máékaiyo kwésimatumune. kemá Ísu Káráisitin-aaiyave'a íma áraire siráundara'a áraire siráayawai Ísunä aantá-kwaasiyomba minkáé'nárai tuwánaraan-kwaasirai ésarai ááéma kesé ándáma uráaiye.

⁸ moóráwai Ámpíriyetasintave'a kawe'á umái maiyó kwésimamune. kwemá kesí kwaási-i'a éna Ísóigoe tarúmai máyáiye. ⁹ moórá Épáanintave'a kawe'á umái maiyó kwésimamune. kwemá kesé Ísu Káráisitina mayái kwémayakiye. moóráwai kesí kwaási-i'a iwáímá áwí'a Sítékisintave'a kawe'á umái maiyó kwésimamune. ¹⁰ moóráwai Ápérísi Ísu Káráisitina aampa'á asiramái kwégwaraiwaintave'a kawe'á umái maiyó kwésimamune. Árísítopurasina akúntávé'a kawe'á umái máéro kwésimatijume. ¹¹ moórá Yútaa-kwaasigo áwí'a Érótiyoninteyave'a Násísáasina akúmbá Ísu Káráisitina kwaásiyeye've'a kawe'á umái máéro kwésimatijume.

12 moóráwai Táráívinae moóráwai Táráívosiye mindárai Ísóigona mayái kwémayaayawaiyave'a kawe'á umái máékaiyo kwésimatinune. moóráwai Pésísi Ísóigo Ísuntavena imáyáa éna anóm-bayai kwémayaiwaintave'a kawe'á umái maiyó kwésimamune. **13** moóráwai Árúvusi Ísu Káráísitina mayáímó kwémaenamo usáyyaitaraiwainte anówa kesinóraamba uráin-ininkoteyave'a kawe'á umái máékaiyo kwésimatinune. **14** évakarawai túwí'a Ásínkritisasiye Vírígono we Émisiye Pátáropasiye Émásiye miwísé Ísóigona kwaási máyáawaiyave'a kawe'á umái máero kwésimatinune. **15** évakarawai túwí'a Vírórogasiye Yúriyaawe Néríyasiye kwenámáánaakowe Órímpasiye miwísé Áánútuna kwaási máyáawaiyave'a kawe'á umái máero kwésimatinune.

16 keinárawapimba moórá-morawaiti imáyáa kwée'a tiyáámba tíméro. Ísu Káráísitina kwaási amáparawai keinárawatavesa sésa kawe'á umái máero kwésimatinewe.

17 kesí kwaásiyono. maarán-áímbá asiramái simátimune. évakarawai simátímakaundaaimba íma kwa'mái sésa kampar-áímbá kwésimatinewasa isésa taaínkaar-esa évakarawai kawer-ámbá tuwésa sáwi-ampa'a kwégowe. kárakwiye'a mirán-kwáásí tínaaemba umátíméro. **18** mirán-kwáásí kentáásí Ísóigo Ísu Káráísitina mayái íma kwémaesa sáwi-imayaayavesa tirááiyavaimo om-báyáí kwémaesa kampa'a simátiywanae sésa kwaasái kwésimatimesa simái tirumbá kwéairaraawasa ímo kawe'ó

umáímo aaimó ísáawai minkámpár-áíntavésa áraire kwésewe. ¹⁹ keinárawa'o áséi-kwasaimo asiramáímo taagwiyávón-aimba amáparawai kwéisaantave'a imáyáa é'a aamoí kwéumatinkaumne. kawe'-máyáiyávé'a imáyáa úmae iyé'a sáwí-mayaiyave'a íma imáyáa kwéomba mindá sirááíma kwétaiye. ²⁰ Áánútu paru kwéumasinkaiwaiya túwa'naa ína'a sáwiyanka'a Sáátáánigomba usáyaaitanaaowe. kentáásí Ísóigo Ísu úwoi túwa'naa úmae íyíntave'a námúnaa kwésune.

²¹ kesé mayáí kwémayaïwai áwí'a Tímoti kawe'á umái máero kwésimatimiye. évaka-Yutaa-kwaasi túwí'a Árúsiyasiye Yésónowe Sósipataawe kawe'á umái máero kwésimatimewe.

²² kemá Tétíyasi Póro sin-áímbá maanáúvái kwéagaye'a keináraware kesé Ísóigona kwaási úndayave'a kawe'á umái máero kwésimatimune.

²³ moóráwai áwí'a Káyási kawe'á umái máero kwésimatimiye. kwená naaúmpa'a kwégwaunasa Áánútuna imáyáa kwéon-kwaasi mindáúmpá'a torupamái kwémaewe. moóráwai áwí'a Érásátasi kwená naaópakewaiti óntanka'a kárákwiraiwai kawe'á umái máero kwésimatimiye. moóráwai áwí'a Kótasi Áánútuna kwaásigo kawe'á umái máero kwésimatimiye.

[²⁴ kentáásí Ísóigo Ísu Káráísiti úwoi túwa'naa úmae íyímba árair-aimban-iyé sé'a námúnaa kwésune.]

²⁵ Áánútu áwí'a anómba úmae íyóno. Ísu Káráísitin-aai áséi-aimba kwésimatimun-aimba

ísare'a áraire kwésem̄ba póna Áánútu kanaán-umai asiramátinkáimba pó'a kwenááiyave'a asirayán-ímáyáá kwéowe. naaóvá'a Áánútu mináséí-kwásái aúpá'a makówasa kentáá síkwá'náwe miwí tísaaavutantamba uráawaiye mináínkóná ááimba íma ísaraawe. ²⁶ Áánútun-aai simátímakaawai mináímbá agaimakáawe. Áánútu maí'mai'a kwéiwai ívé'a paáriniye kwésimba pósá amápa'-maravaken-kwaasi mináínkóná ááimba isánááowe. mináíntávésa áraire sésa taagwiyavónááontavena mináínkóná ááimba paáruraiye. ²⁷ Ísu Káráisitimo uráintaveta Áánútu áwí'a anómba úmaeta kwéiyune. Áánútu mimbórá-Ísóígó ména kweyáá amápa-tantaatavena ísaraiwai kwenáwí'a anómba úmaeta kwéiyundaya árair-aimban-iyē. kemá Poro súnda-aimba ánásaiye.

**aúná-aimba simái tarúmakain-kwasai
The New Testament in the Kosena Language of Papua
New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Kosena long Niugini
copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kosena

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

363afe94-0b4c-5e94-bf3b-b68ce841dec7